

การศึกษาเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเอง ของเยาวชน
ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
ที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน

สารนิพนธ์
ของ
นางสาวพจนารถ สารพัด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ
ตุลาคม 2546
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเอง ของเยาวชน
ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
ที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน

11 พ.ย. 2546

บทคัดย่อ
ของ
นางสาวพจนารถ สารพัด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ
ตุลาคม 2546

h 231503

พจนารถ สารพัด.(2546). การศึกษาเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเอง ของเยาวชน

ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน. สารนิพนธ์ กศ.ม.

(จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์
ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วัฒนา ศรีสัตย์วาจา.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนผู้กระทำผิด 2) เพื่อศึกษาบุคลิกภาพของเยาวชนผู้กระทำผิด 3) เพื่อเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนผู้กระทำผิด จำแนกตามปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา สถานะเศรษฐกิจของครอบครัว สถานภาพของครอบครัว 4) เพื่อเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนผู้กระทำผิดที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน กลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี จำนวน 169 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง และแบบวัดบุคลิกภาพแบบเอและบี วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ t-test การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของ Scheffe'

ผลการศึกษาค้นคว้า สรุปได้ดังนี้

1. การเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนผู้กระทำผิดอยู่ในระดับปานกลาง

2. เยาวชนผู้กระทำผิดส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพแบบเอ

3. การเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนผู้กระทำผิด จำแนกตามเพศ พบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำแนกตามสถานภาพของครอบครัวพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวพบว่าไม่มีความแตกต่างกัน

4. การเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนผู้กระทำผิดที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกันพบว่าไม่แตกต่างกัน

A COMPARATIVE STUDY OF SELF-ESTEEM OF JUVENILE DELINQUENTS
WHO HAVE DIFFERENT PERSONALITY

AN ABSTRACT
BY
MISS PHOTJANART SARAPAT

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Developmental Psychology
at Srinakharinwirot University
October 2003

Photjanart Sarapat. (2003). *A Comparative Study of Self-Esteem of Juvenile Delinquents Who Have Different Personality*. Master Project, M.Ed. (Developmental psychology). Bangkok : Graduate School, Srinakarinwirot University. Project Advisor : Assist. Prof. Wattana Srisatvatha.

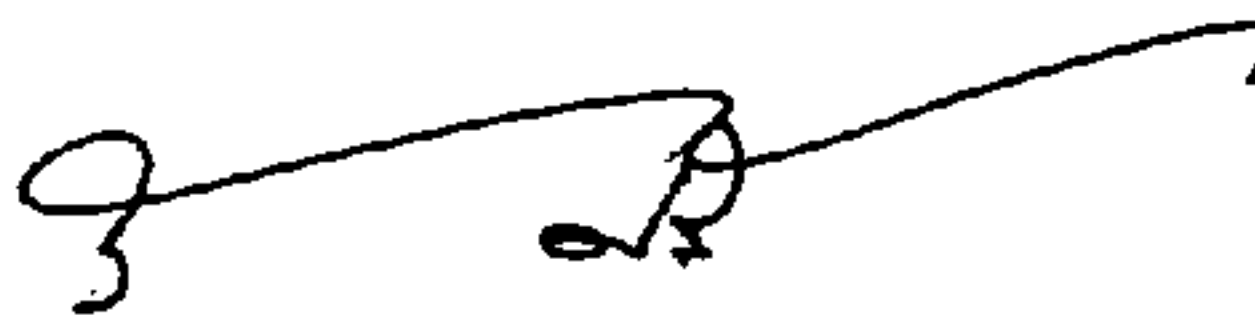
The purposes of this research were 1) to study the levels of self-esteem of juvenile delinquents. , 2) to study the personality of juvenile delinquents. , 3) to compare the self-esteem of juvenile delinquents on the biosociological factors, i.e. sex, level of formal education, economic status, and status of family, and 4) to compare the self-esteem of juvenile delinquents who have different personality. The samples for this study consisted of 169 juvenile delinquents in The Observation Protection Center of Chon Buri. The instruments employed in this study were a self-esteem questionnaire and a personality questionnaire (type A and B). The data were analyzed by the application of t-test, one-way analysis of variance and Scheffe's Test for all comparison.

The findings were as follows:

The self-esteem of juvenile delinquents was moderately high. Most juvenile delinquents were found to have a Type A personality. The self-esteem of juvenile delinquents as classified by sex difference appeared to be significantly different at the .05 level and classified by status difference of family appeared to be significantly different at the .01 level. There was no significant difference in self-esteem of juvenile delinquents with different levels of formal education and economic status. The findings indicated that juvenile delinquents who had different personality were not significantly different in their levels of self-esteem.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการ
สอบได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

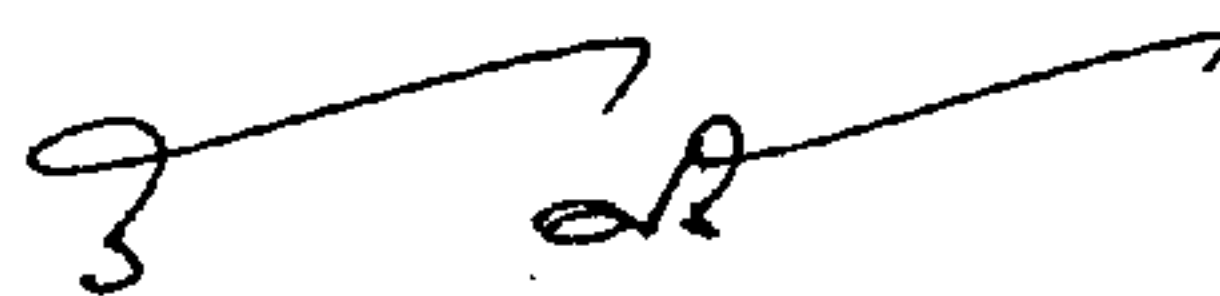
.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วัดนา ศรีสัตย์วาจา)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

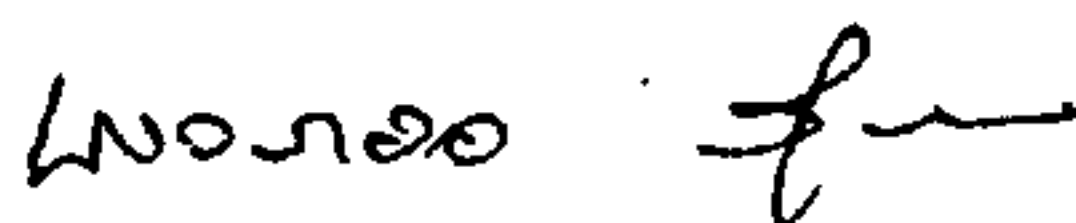
.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.นวลละออ สุภาพล)

คณะกรรมการสอบ

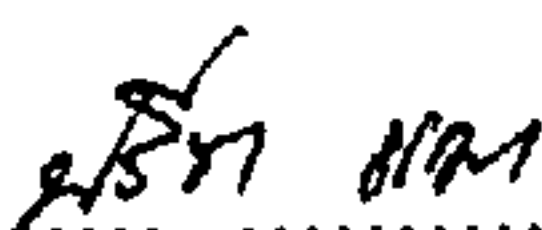
ประธาน

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วัดนา ศรีสัตย์วาจา)

กรรมการ

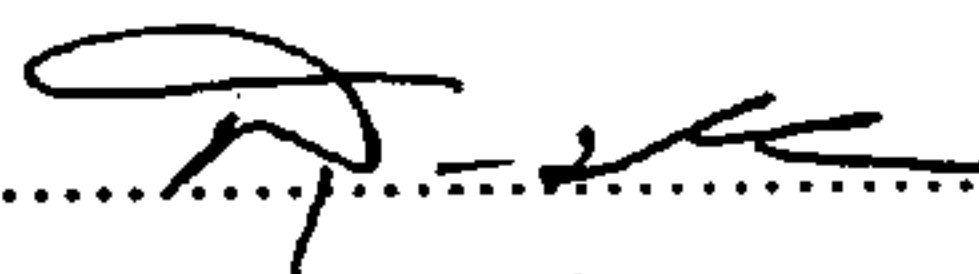
.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.นวลละออ สุภาพล)

กรรมการ

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ธรรมา)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีคณะมนุษยศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ สุภา ปานเจริญ)

วันที่ เดือน พ.ศ. 2546

ประกาศณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วัฒนา ศรีสัตย์วาจา อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.นวลละออ สุภาผล และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา ธรรมา กรรมการสารนิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำ ความรู้ ข้อคิดเห็น และช่วยแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี ขอขอบใจเยาวชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นอย่างดี

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงพระคุณของ บิดามารดา และญาติพี่น้อง ของผู้วิจัยที่ให้การสนับสนุนเป็นกำลังใจและคอยให้ความช่วยเหลือในทุกๆ ด้าน ทำให้การทำสารนิพนธ์ครั้งนี้สำเร็จลงด้วยดี ขอระลึกถึงพระคุณครูอาจารย์ทุกท่านที่เคยถ่ายทอดความรู้ต่างๆ ให้ผู้วิจัยได้นำมาใช้เพื่อการศึกษาจนถึงทุกวันนี้

พจนารถ สารพัด

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ.....	1
	ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	2
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	3
	ตัวแปรที่ศึกษา.....	3
	นิยามศัพท์ปฏิบัติการ.....	4
	นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
	กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	6
	สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	7
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
	✓ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน.....	9
	สาเหตุที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิด.....	9
	✓หน่วยงานที่ทำหน้าที่แก้ไขปัญหาคriminalเด็กและเยาวชน.....	11
	วิธีพิจารณาตามระบบศาลเยาวชนและครอบครัวปัจจุบัน.....	12
	การป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน.....	13
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน.....	14
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	16
	ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	16
	แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน.....	18
	พัฒนาการของการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	21
	องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	23
	ลักษณะของบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำ.....	26
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง.....	27
	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแบบ A และบุคลิกภาพแบบ B.....	34
	ความหมายของบุคลิกภาพ.....	34

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ) โครงสร้างของบุคลิกภาพ.....	35
ทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพ.....	35
ประวัติการศึกษาบุคลิกภาพแบบAและบุคลิกภาพแบบ B.....	36
ลักษณะบุคลิกภาพแบบAและบุคลิกภาพแบบ B.....	36
การวัดบุคลิกภาพแบบA และบุคลิกภาพแบบ B.....	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแบบ A และบุคลิกภาพแบบ B.....	39
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง กับบุคลิกภาพแบบ A และแบบ B.....	39
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	42
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	42
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	42
ลักษณะของเครื่องมือ.....	42
เกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมาย.....	44
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	47
วิธีจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล.....	47
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลศึกษาค้นคว้า.....	49
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	49
ผลการศึกษาค้นคว้า.....	50
5 บทย่อ สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	58
บทย่อ.....	58
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	60
อภิปรายผล.....	81
ข้อเสนอแนะ.....	64
บรรณานุกรม.....	65
ภาคผนวก.....	73
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	82

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไปของเยาวชนผู้กระทำผิด ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี.....	50
2 จำนวนและค่าร้อยละของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน จ.ชลบุรี ที่เห็นคุณค่าในตนเองระดับสูง ปานกลาง ต่ำ.....	52
3 จำนวนและค่าร้อยละของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีบุคลิกภาพแบบ A และบุคลิกภาพแบบ B.....	52
4 แสดงค่าเฉลี่ย ความเปี่ยงเบนมาตรฐาน ของการเห็นคุณค่าในตนเองและ บุคลิกภาพของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี.....	53
5 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเอง ของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี จำแนกตามกลุ่มเพศ.....	54
6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของคะแนนการเห็นคุณค่า ในตนเองของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา.....	55
7 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเอง ของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี จำแนกตาม ตัวแปรฐานะทางเศรษฐกิจ.....	55
8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของคะแนนการเห็นคุณค่า ในตนเองของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี จำแนกตามสถานภาพของครอบครัว.....	56
9 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่ จากคะแนนเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนผู้กระทำผิด ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี จำแนกตามสถานภาพของครอบครัว.....	56
10 เปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีบุคลิกภาพแบบ A และแบบ B.....	57

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

อนาคตของทุกชาติย่อมขึ้นอยู่กับตัวเด็ก เพราะเด็กคือผู้ใหญ่ในวันข้างหน้า ถ้าบุคคลได้รับการอบรมบ่มนิสัยให้เป็นพลเมืองดี เคารพต่อบทกฎหมายของบ้านเมืองเสียตั้งแต่ยังเยาว์ เมื่อเติบโตขึ้นพลเมืองของประเทศก็จะมีแต่คนดีและประเทศก็จะเจริญก้าวหน้าต่อไปได้ก็โดยพลเมืองดังว่านี้ (พระราชดำรัสพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในการเปิดศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง และสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง เมื่อวันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2495) จากพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวข้างต้น ทรงย้ำให้เห็นถึงความสำคัญของเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและสำคัญยิ่งของประเทศชาติที่จะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีและมีคุณภาพ (สุวิทย์ รุ่งวิสัย. 2526 : 241)

สภาพสังคมปัจจุบัน ซึ่งอยู่ท่ามกลางกระแสของการเปลี่ยนแปลงและการหลั่งไหลของวัฒนธรรมตะวันตก ผู้คนหันไปเน้นด้านวัตถุนิยม คุณค่าความเป็นมนุษย์และจิตใจถูกนำมาพิจารณาน้อยกว่าด้านวัตถุ สถาบันครอบครัวตกอยู่ในกระแสความเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของครอบครัวไทยเปลี่ยนแปลงไปจากดั้งเดิม ในปัจจุบันทั้งพ่อและแม่ต้องออกไปทำงานเพื่อหาเงินมาจุนเจือภายในครอบครัว ทำให้เวลาในการดูแลอบรมบุตรหลานลดน้อยลง ส่งผลต่อความผูกพันใกล้ชิดระหว่างพ่อแม่ลูกลดลงตามไปด้วย นอกจากนี้พ่อแม่เองต่างอดทนต่อกันน้อยลง เมื่อมีเรื่องกระทบกระทั่งกัน แม่เลิกน้อยก็ตัดสินใจร้ายแรงแยกทางกันได้ง่าย ๆ ยิ่งนานไปสภาพบ้านแตกยิ่งทวีคูณมากยิ่งขึ้น ผลพวงจากสภาพบ้านแตกก่อให้เกิดปัญหาต่างๆตามมามากมายและที่สำคัญส่งผลต่อพฤติกรรมและบุคลิกภาพของเด็กและเยาวชนต่อไปภายหน้า (เอกราช แก้วเขียว. 2540 : 1) จากปัญหาดังกล่าวซึ่งส่งผลกระทบต่อเยาวชน ทำให้เราพบเหตุการณ์ต่างๆอันเกิดจากการกระทำของเยาวชนไม่ว่าจะเป็นการลักทรัพย์ จี้ปล้น ข่มขืนอนาจาร การเสพยาเสพติดให้โทษ ฯลฯ ซึ่งการกระทำเหล่านี้ล้วนเป็นปัญหาที่สำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากปัญหาเหล่านี้ไม่ได้ส่งผลกระทบต่อเยาวชนและครอบครัวเท่านั้นแต่ยังส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชาติ อันเป็นส่วนรวมด้วย เพราะเยาวชนเป็นทรัพยากรบุคคลที่สำคัญในการเข้าร่วมพัฒนาประเทศชาติต่อไป

การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนที่มีแนวโน้มทวีความรุนแรงมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นเกิดจากการกระทำที่ประมาท คึกคะนอง หรือเกิดขึ้นจากเจตนาของตัวเอง สิ่งเหล่านี้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิต ทรัพย์สิน จากการสำรวจพบว่า สถิติเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายมีแนวโน้ม

เพิ่มมากขึ้นกล่าวคือ ในปีพุทธศักราช 2544 มีเด็กและเยาวชนที่ถูกจับส่งมาสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี มีจำนวน 1,626 คน แต่ในปีพุทธศักราช 2545 ปรากฏว่าจำนวนเด็กและเยาวชนที่ถูกจับส่งมาที่สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี มีจำนวน 1,812 คน

เยาวชนที่กระทำความผิดมักจะมีปัญหาทางด้านจิตใจ ชอบแสวงหาการยอมรับจากบุคคลอื่นเกิดความสับสนในบทบาทของตน ทำให้เยาวชนมีพฤติกรรมแสดงออกไม่เหมาะสม (นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม. 2519 : 6-7) มีบุคลิกภาพขาดความภาคภูมิใจในตนเอง ไม่เข้าใจและเห็นความสามารถของตนเอง เกิดความท้อแท้ สิ้นหวังในการพัฒนาตนเอง ไม่กระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้ มีความวิตกกังวล เครียด เศร้าซึม คับข้องใจ และแสดงพฤติกรรมที่เป็นปัญหาต่างๆได้แก่ ก้าวร้าว ใช้วิธีการรุนแรงในการแก้ปัญหา พุดจาหยาบค้าย ทำร้ายตนเองและผู้อื่น (อรศรี ศรีwana : 9) จากการศึกษาของโรเซนเบิร์ก (มยุรี สาลิวศ์. 2535 : 5; อ้างอิงจาก Rosenberg. 1965) พบว่าวัยรุ่นที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมักจะมีอาการเครียดทางประสาท ไม่สนใจพฤติกรรมหรือกิจกรรมทางสังคม และมีความคาดหวังในความสำเร็จของชีวิตต่ำ ส่วนผลงานวิจัยของเมธี วงศ์ธีระพันธ์ (2534 : 79) พบว่า เยาวชนที่กระทำความผิดมีแนวโน้มเป็นบุคคลที่เก็บตัว มีทัศนคติที่ท้อถอย ไม่ชอบต่อสู้ดิ้นรน มักตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้อื่น ไม่ค่อยเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในทางที่ไม่ดี รู้สึกด้อยเป็นบุคคลที่ขาดความสุข มีความรู้สึกนึกคิด และพฤติกรรมที่คับแคบ ขาดความกระตือรือร้น ชอบใช้กลไกป้องกันตนเองเพื่อปกป้องการเห็นคุณค่าในตนเอง ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมไม่ได้ มีอารมณ์อ่อนไหวง่าย ยุ่งเหยิง สับสน ไม่เป็นระเบียบ ขาดความอดทน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนิพนธ์ แจ้งเอี่ยม (2519 : 49-51) พบว่าคนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวจะเป็นคนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง มีความเชื่อมั่นสูง ส่วนคนที่เก็บตัว มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำและมีความเชื่อมั่นต่ำ

จากข้อความและผลงานวิจัยดังกล่าว จะพบว่าลักษณะพฤติกรรมและบุคลิกภาพของบุคคลที่แสดงออกมาจะส่งผลกระทบต่อระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่มีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง ของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี
2. เพื่อศึกษาบุคลิกภาพของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี

3. เพื่อเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเอง ของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี จำแนกตามปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา สถานะเศรษฐกิจของครอบครัว สถานภาพของครอบครัว

4. เพื่อเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีบุคลิกภาพแบบ A และ B

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบถึงระดับการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี

2. ทำให้ทราบถึงบุคลิกภาพของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี

3. ทำให้ทราบถึงความแตกต่างของการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีปัจจัยทางชีวสังคมต่างกัน

4. ทำให้ทราบถึงการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน

5. ผลการศึกษานี้ จะเป็นแนวทางให้ผู้ที่ทำหน้าที่รับผิดชอบกำหนดนโยบายหรือแนวทางในการให้ความช่วยเหลือ ตลอดจนให้คำปรึกษา แนะนำแนวทางการดำเนินชีวิตที่ดีต่อไป เพื่อช่วยลดปัญหาการกระทำผิดของเยาวชน และช่วยให้พวกเขาวัยรุ่นสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมและประเทศชาติอย่างมีคุณค่า

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นเยาวชนผู้กระทำผิดชายและหญิงอายุระหว่าง 14 – 18 ปี ซึ่งกระทำผิดและถูกศาลตัดสินให้อยู่รับการฝึกและอบรมในสถานฝึกและอบรมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี จำนวน 250 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นเยาวชนผู้กระทำผิดชายและหญิง อายุระหว่าง 14 – 18 ปี ซึ่งกระทำผิดและถูกจับส่งมายังสถานฝึกและอบรมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี จำนวน 169 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น ได้แก่

1.1 ตัวแปรทางชีวสังคม

1.1.1 เพศ แบ่งเป็น เพศชาย เพศหญิง

1.1.2 ระดับการศึกษา แบ่งเป็น ไม่ได้เรียน, ชั้นประถมศึกษา, ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า, ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า

1.1.3 ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว แบ่งเป็น ขาดแคลน, พอใช้, เหลือใช้

1.1.4 สถานภาพของครอบครัว แบ่งเป็น บิดามารดาอยู่ด้วยกัน, บิดามารดาแยกกันอยู่/หย่าร้าง, บิดาและหรือมารดาเสียชีวิต

1.2 ตัวแปรทางจิตวิทยา

1.2.1 บุคลิกภาพแบบ A และ B

2. ตัวแปรตาม ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึงความรู้สึกนึกคิดของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ. ชลบุรี ที่มีต่อตนเองมองเห็นตนเองมีคุณค่า มีความสำคัญ ยอมรับตนเองว่ามีความสามารถ และสามารถปรับตนเองให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างมีประสิทธิภาพ การเห็นคุณค่าในตนเองแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ

1. ด้านค่านิยมสัมฤทธิ์ผล เป็นการเห็นคุณค่าในตนเองจากการประสบความสำเร็จในการทำกิจกรรมต่างๆ รวมทั้งการได้รับการยอมรับจากบิดามารดา และบุคคลอื่นเมื่อประสบความสำเร็จ การทำตามความปรารถนาของบิดามารดาในเรื่องที่บิดามารดาต้องการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความมานะอดทน พึ่งตนเอง มีความเป็นผู้นำ มีความรับผิดชอบในงานและความพอใจในสภาพที่เป็นอยู่ปัจจุบัน

2. ด้านการปรับตัวเกี่ยวกับอารมณ์ เป็นการเห็นคุณค่าในตนเองจากการมองโลกในแง่ดี มีความร่าเริงแจ่มใส มีอารมณ์ขัน มีความกล้าแสดงออกและมีความวิตกกังวลต่ำ มีความเอาใจจริง เอาใจใส่ เชื่อมั่นในตนเอง มีความสามารถในการตัดสินใจและความมั่นคงทางอารมณ์

3. ด้านการปรับตัวทางสังคม เป็นความพอใจจากการมีความสามารถทำให้คนอื่นรัก มีความยุติธรรม เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีการเสียสละหรือประโยชน์ส่วนรวม การได้รับการยอมรับจากสังคมและอยากให้ผู้อื่นยอมรับตน

การเห็นคุณค่าในตนเองสามารถวัดได้จากแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของ
 ฌาพร พุ่มพฤษ (2529) โดยแบบวัดมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 อันดับ ประกอบด้วย
 ข้อความที่มีความหมายทางบวกจำนวน 19 ข้อ และ ข้อความที่มีความหมายทางลบจำนวน 14 ข้อ

ผู้วิจัยได้แบ่งระดับการเห็นคุณค่าในตนเองออกเป็น 3 ระดับ คือ สูง ปานกลาง ต่ำ โดย
 กำหนดคะแนนแต่ละระดับดังนี้ คะแนนสูงสุด – คะแนนต่ำสุด แล้วนำมาหารด้วยสาม ซึ่งได้คะแนน
 เกณฑ์ดังต่อไปนี้

คะแนน 33 – 77 แสดงถึงการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ

คะแนน 78 – 122 แสดงถึงการเห็นคุณค่าในตนเองปานกลาง

คะแนน 123 – 165 แสดงถึงการเห็นคุณค่าในตนเองสูง

บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคล หรือพฤติกรรมรวมของบุคคลที่แสดงออก
 หรือตอบสนองต่อสถานการณ์ต่างๆในการดำรงชีวิต ซึ่งทำให้บุคคลนั้นมีความแตกต่างจากบุคคล
 อื่น บุคลิกภาพในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งตามแบบสำรวจการกระทำกิจกรรมของเจนกินส์ (Jenkins
 Activity Survey) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 แบบ คือ

1. ลักษณะบุคลิกภาพแบบ เอ (Type A Behavior Pattern Personality) หมายถึงบุคลิกภาพ
 ของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีลักษณะบุคลิกภาพ
 ของคนที่รักความก้าวหน้าชอบฟันฝ่าอุปสรรค มีความก้าวร้าว โกรธง่าย ชอบทำงานให้ประสบผล
 สำเร็จและสัมฤทธิ์ผล ชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว ไม่ชอบการรอคอย

2. ลักษณะบุคลิกภาพแบบ บี (Type B Behavior Pattern Personality) หมายถึงบุคลิก
 ภาพของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีลักษณะบุคลิก
 ภาพที่ค่อนข้างเฉื่อยชา จิตใจเยือกเย็น ทำงานไปเรื่อยๆ ไม่หวังผลสัมฤทธิ์ในการทำงาน ไม่ชอบ
 ฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆอดทนและรอคอยได้

บุคลิกแบบเอและบุคลิกภาพแบบบี สามารถวัดได้จากแบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพ
 ของ อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533) โดยผู้ที่ได้คะแนน 0 - 50 มีบุคลิกภาพแบบบี และผู้ที่ได้
 คะแนน 51- 100 มีบุคลิกภาพแบบเอ

นิยามศัพท์เฉพาะ

เยาวชนผู้กระทำผิด (Juvenile Delinquents) หมายถึง เยาวชนที่มีอายุ 14 -18 ปี ที่กระทำความผิดกฎหมายและมีคำตัดสินพิพากษาจากศาลคดีเด็กและเยาวชน ให้เข้ารับการฝึกอบรมในสถานฝึกและอบรมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี

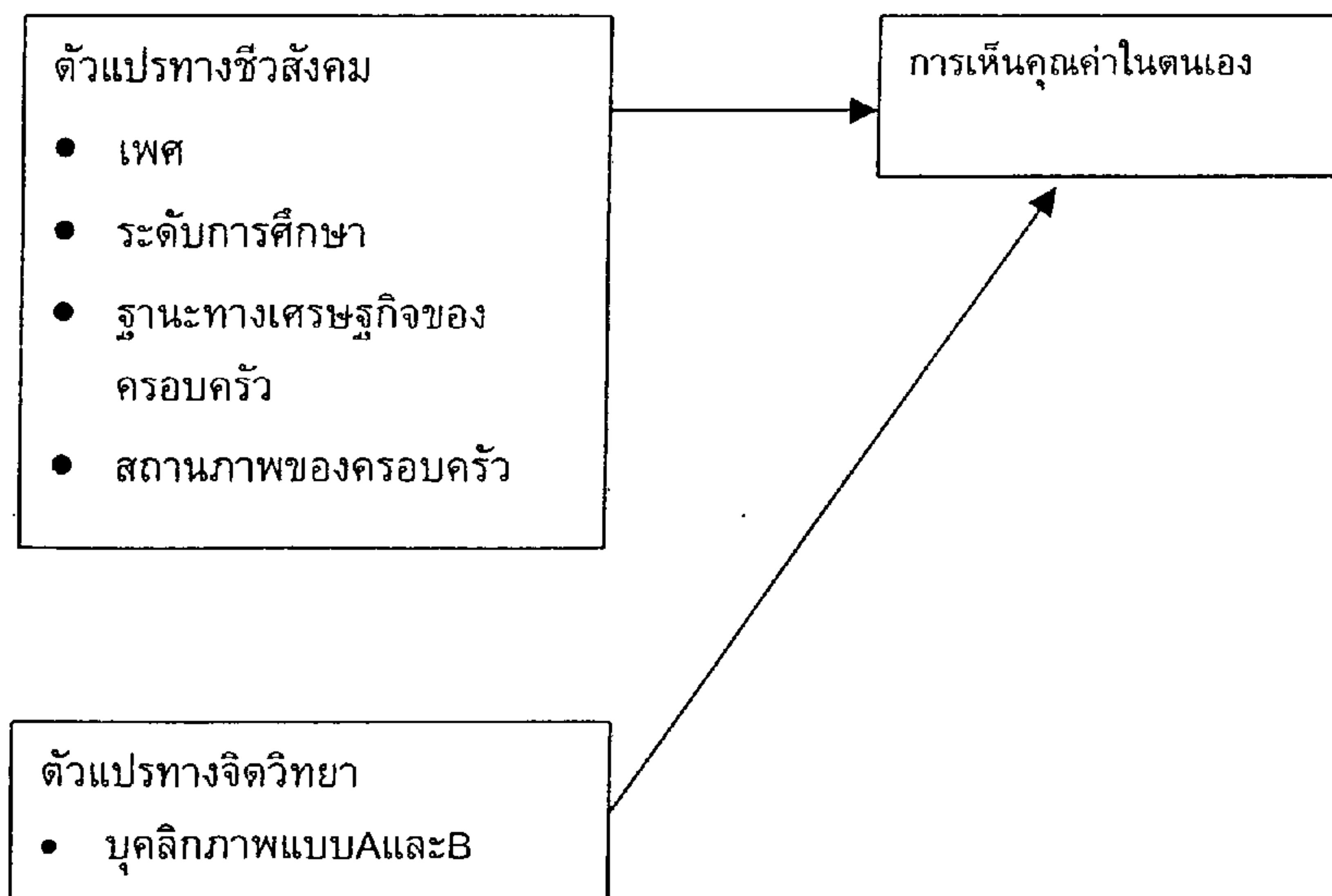
เพศ หมายถึง เพศของเยาวชนผู้กระทำผิดที่ถูกจับส่งมายังสถานฝึกและอบรมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี แบ่งออกเป็น เพศชาย และเพศหญิง

ระดับการศึกษา หมายถึงระดับการศึกษาของเยาวชนผู้กระทำผิดที่ถูกจับส่งมายังสถานฝึกและอบรมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี แบ่งออกเป็น ไม่ได้เรียนหนังสือ ชั้นประถมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้ของครอบครัวของเยาวชนผู้กระทำผิดที่ถูกจับส่งมายังสถานฝึกและอบรมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่ได้จากเงินเดือนและค่าตอบแทนอื่นๆ จากการประกอบกิจการต่างๆ แบ่งออกเป็น ขาดแคลน พอใช้ และเหลือใช้

สถานภาพของครอบครัว หมายถึง ลักษณะของครอบครัวที่แสดงถึงสัมพันธภาพระหว่างบิดามารดาของเยาวชนผู้กระทำผิดที่ ถูกจับส่งมายังสถานฝึกและอบรมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี แบ่งออกเป็น บิดามารดาอยู่ด้วยกัน บิดามารดาแยกกันอยู่ / หย่าร้าง บิดาและหรือมารดาเสียชีวิต

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

1. เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี เพศชาย และเพศหญิงมีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน
2. เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน
3. เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกันจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน
4. เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีสถานภาพของครอบครัวแตกต่างกันจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน
5. เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีบุคลิกภาพแบบ A กับแบบ B มีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

1.1 สาเหตุที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิด

หน่วยงานที่ทำหน้าที่แก้ไขปัญหาคriminalเด็กและเยาวชน

วิธีพิจารณาตามระบบศาลเยาวชนและครอบครัวปัจจุบัน

การป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

2. การเห็นคุณค่าในตนเอง

ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเอง

แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน

พัฒนาการของการเห็นคุณค่าในตนเอง

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง

ลักษณะของบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองกับเพศ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองกับระดับการศึกษา

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองกับฐานะทางเศรษฐกิจ

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองกับสถานภาพของ

ครอบครัว

3. บุคลิกภาพแบบ A และบุคลิกภาพแบบ B

ความหมายของบุคลิกภาพ

โครงสร้างของบุคลิกภาพ

ทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

ประวัติการศึกษาบุคลิกภาพแบบ A และบุคลิกภาพแบบ B

ลักษณะบุคลิกภาพแบบ A และบุคลิกภาพแบบ B

การวัดบุคลิกภาพแบบ A และบุคลิกภาพแบบ B

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแบบ A และบุคลิกภาพแบบ B

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองกับบุคลิกภาพแบบ A และ B

1. ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

สาเหตุที่เด็กและเยาวชนกระทำผิด

นักการศึกษาสรุปถึงสาเหตุที่เด็กและเยาวชนกระทำผิดว่ามีสาเหตุมาจาก

1. สาเหตุทางชีววิทยาและจิตวิทยา

เด็กมีความบกพร่องทางด้านร่างกายหรือจิตใจ ได้แก่

1.1 พันธุกรรม และความพิการทางกาย

เช่น โรคปัญญาอ่อน จิตใจบกพร่อง โรคประสาท หรือความพิการทางกาย อาทิเช่น ขาลีบ แขนด้วน หรือมีโรคประจำตัว สิ่งเหล่านี้อาจส่งผลกระทบต่อสภาวะด้านจิตใจ ทำให้เด็กเกิดเป็นปมด้อย รู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจ มองโลกในแง่ร้ายไม่สามารถใช้สติปัญญาไตร่ตรองได้อย่างมีเหตุผล อาจถูกชักจูงไปในทางที่ผิดหรือการกระทำผิดได้ง่าย

1.2 สติปัญญาและการศึกษา

เด็กที่มีระดับสติปัญญาต่ำกว่าเพื่อนๆ ในวัยเดียวกันอาจเกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน เนื่องจากไม่ประสบความสำเร็จในการเรียน ขาดพัฒนาการทางด้านทักษะการคิดหรือการใช้เหตุผลในการตัดสินใจสิ่งต่างๆ

1.3 ผลทางพัฒนาการตามวัย

การเปลี่ยนแปลงของฮอร์โมนเพศตามธรรมชาติในช่วงของวัยรุ่นก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ส่งผลให้วัยรุ่นเป็นวัยที่มีอารมณ์ร้อนแรง โกรธง่าย ก้าวร้าว ขาดความยับยั้งชั่งใจ สภาพการณ์ดังกล่าวอาจนำไปสู่การกระทำผิดที่รุนแรงได้

2. สาเหตุทางด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม

2.1 ครอบครัว

ครัวเรือนถือว่าเป็นหน่วยสังคมปฐมภูมิที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุดเพราะฉะนั้น การอบรมเลี้ยงดูจากบิดามารดา จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเกิดอาชญากรรมของเด็ก กล่าวคือ หากเด็กได้รับการถ่ายทอดค่านิยมที่ดีงามจากพ่อแม่อย่างสม่ำเสมอ พ่อแม่ควบคุมลูกอย่างพอเหมาะพอควร ไม่เคร่งครัดในระเบียบวินัยมากเกินไป และไม่ย่อหย่อนเกินไป เชื่อได้ว่าเด็กจะไม่กระทำผิดเมื่อเติบโตขึ้น แต่ในทางตรงกันข้ามหากครอบครัวใดแตกแยกหรือขาดความสามัคคีไม่มีความเสียสละหรืออภัยให้แก่กัน เด็กย่อมมีนิสัยก้าวร้าว พุดจาหยาบคาย ชอบวิวาท ไม่มีความมั่นคงทางอารมณ์ และประพฤติผิดได้ง่าย

2.2 โรงเรียน

ประสบการณ์ทางลบที่ได้รับจากโรงเรียนเช่น ความขัดแย้งอย่างรุนแรงในเรื่องการควบคุมอย่างเข้มงวด การลงโทษอย่างรุนแรง หรือการทำให้เกิดความอับอาย การเรียนอ่อนหรือ

การเรียนไม่ทันเพื่อน ทำให้เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน ความล่าเอียงและความไม่ยุติธรรมของครูทำให้เกิดความคับข้องใจและเกิดความขัดแย้งที่รุนแรง หากเด็กเหล่านี้ได้รับอิทธิพลจากบ้านหรือชุมชนให้ประพฤติผิดอยู่ด้วยแล้ว ข้อบกพร่องของโรงเรียนจะเพิ่มแรงกดดันทำให้เด็กเหล่านี้กระทำความผิดมากขึ้นไปอีก

2.3 กลุ่มเพื่อน

เด็กและเยาวชนในช่วงวัยรุ่นจะติดเพื่อนเป็นอย่างยิ่ง บางครั้งเห็นว่าเพื่อนสำคัญกว่าพ่อแม่หรือครอบครัวของตน ดังนั้นการรวมกลุ่มของวัยรุ่นหากไปรวมอยู่ในกลุ่มเพื่อนที่ไม่ดี อาจทำให้เด็กถูกชักจูงและส่งเสริมให้เด็กกระทำความผิด ไม่เชื่อฟังคำสั่งสอนของพ่อแม่ผู้ปกครองรวมทั้งกฎระเบียบบ้านเมือง และนำไปสู่ปัญหาการกระทำความผิดต่อไป

2.4 สภาพจากชุมชนและสิ่งแวดล้อม

สภาพชุมชนที่แออัดความเป็นอยู่ที่ขัดสนยากจนหาเช้ากินค่ำ มักเป็นที่รวมของเหล่านักฉ้อฉลเมื่อเด็กและเยาวชนได้รู้เห็นพฤติกรรมทำนองนี้บ่อยครั้งเข้าก็เกิดความเคยชิน นำไปสู่การเลียนแบบหรือเอาอย่างได้

2.5 สื่อสารมวลชน

สื่อสารมวลชนเป็นปัจจัยสำคัญที่มีส่วนในการกระตุ้นปลุกเร้าให้เด็กและเยาวชนกระทำความผิดและก่ออาชญากรรม อิทธิพลของสื่อมวลชนทำให้เด็กเกิดการลอกเลียนแบบพฤติกรรมที่ได้รู้เห็นจากหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ วีดิทัศน์ ภาพยนตร์ ยิ่งเด็กมีโอกาสนี้จะเรียนรู้พบเห็นพฤติกรรมอันรุนแรงหรือตัวอย่างการก่ออาชญากรรมจากสื่อมวลชนเหล่านี้มากเพียงใด เด็กจะมีพฤติกรรมลอกเลียนแบบมากขึ้นเท่านั้น

2.6 สภาพทางเศรษฐกิจ

ความแร้นแค้นอดอยากขาดแคลน เป็นสาเหตุที่บีบบังคับให้คนเราจำต้องกระทำความผิดฐานทุเรษร้ายต่อทรัพย์ เพื่อการดิ้นรนอยู่รอดของชีวิต

2.7 การถูกประทับตราหรือตราจากสังคม

ในสภาพความเป็นจริงปัจจุบันบุคคลที่ถูกสังคมประทับตราว่ากระทำความผิดมาแล้วว่าเป็นพวกก่ออาชญากรรม เป็นคนชั่วก ห้าวโมย สิ่งเฮโรอื่น กลายเป็นผู้มีรอยมลทินไปถูกสังคมตัดสินว่าเป็นพวกที่เบี่ยงเบนไม่สอดคล้องกับบรรทัดฐานของสังคม เมื่อพ้นคดีหรือพ้นโทษออกไปถ้าสังคมภายนอกไม่ให้ออกโอกาสไม่ไว้วางใจ หรือตั้งข้อรังเกียจอาจจบด้วยการตกงาน ไม่ได้รับการยกย่องนับถือจากบุคคลโดยทั่วไป ทำให้บุคคลเหล่านี้มองตัวเองว่าเป็นผู้ที่เบี่ยงเบนตามนิยามของสังคมและนำไปสู่การยอมรับเอกลักษณ์ของผู้ถูกเบี่ยงเบน (Identity of Deviance) ผลของการประทับตราโดยสังคมเป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่เสริมย้าให้ผู้ถูกนิยามกลายเป็นผู้เบี่ยงเบนเร็วขึ้นหรือง่ายขึ้น แนวทัศนะในการตรึงตรา (Labeling Perspective) นี้อธิบายการกระทำความผิดของบุคคลว่าเป็น

การกระทำไปโดยความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ หรือเพราะความจำเป็นมิได้เป็นเพราะมีจิตใจที่ชั่วร้าย แต่ปฏิบัติจากสังคม จากบุคคลต่างๆ ที่แสดงตอบโต้ออกมาเป็นไปในลักษณะที่ทำให้เขามองว่าตนเองเป็นคนไม่ดี ไม่สามารถอยู่ในสังคมของพลเมืองดีได้และกลายเป็นคนไม่ดีไปในที่สุด (โสภานุพิชัยกุล. 2525 : 70-71)

ท่ามกลางสภาพที่สับสนของสังคมปัจจุบัน เด็กและเยาวชนต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ มากมายซึ่งล้วนส่งผลต่อการกระทำผิด สถิติการกระทำผิดในปัจจุบันมีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ การป้องกันจึงเป็นสิ่งที่เราควรกระทำมากกว่า ที่จะตามหาทางแก้ไขปัญหาในภายหลัง เพราะการแก้ปัญหาประการนี้ต้องตามแก้เรื่อยไปไม่จบสิ้น ไม่สามารถที่จะช่วยให้เด็กคิดเป็นแก้ปัญหาเป็นและพึ่งตนเองได้ การป้องกันและเสริมสร้างให้เด็กคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็นและสามารถพึ่งตนเองได้ จึงควรกระทำอย่างยิ่ง โดยความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเด็กและเยาวชน เพื่อให้เด็กยุคใหม่สามารถเผชิญโลก เผชิญปัญหา เผชิญชีวิตได้อย่างฉลาด ทนโลก ทนคน อยู่อย่างมีความสุข และมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์ประโยชน์แก่สังคมประเทศชาติต่อไป

หน่วยงานที่ทำหน้าที่แก้ไขปัญหาลูกและเยาวชน

วิชา มหาคุณ (2539 : 23-25) กล่าวว่า องค์การที่มีอำนาจสูงสุดในการแก้ไขปัญหาลูกและเยาวชนก็คือ “ศาลเยาวชนและครอบครัว” ศาลเยาวชนและครอบครัวดำเนินการทั้งในด้านสังคมและกฎหมายเพื่อรับใช้ผลประโยชน์ของสาธารณะเกี่ยวกับเด็กและครอบครัว

ศาลเยาวชนและครอบครัวในประเทศไทยก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปี พ.ศ. 2494 เรียกชื่อว่า “ศาลคดีเด็กและเยาวชน” พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เสด็จพระราชดำเนินทรงเปิดอาคารที่ทำการศาลคดีเด็กและเยาวชนกลางและสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลางเมื่อวันที่ 28 มกราคม 2495 ถือว่าเป็นศาลชำนาญพิเศษแยกออกจากศาลธรรมดา จัดเป็นสถาบันด้านมนุษยธรรมที่จะฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดและปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนไปด้วย เป็นส่วนหนึ่งที่นำมาจากแนวความคิดที่ว่าเด็กและเยาวชนมีความแตกต่างจากผู้ใหญ่และควรได้รับการบำบัดแก้ไขในรูปแบบการควบคุมที่ใช่เฉพาะด้านของเด็กและเยาวชน ซึ่งพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำรัสว่า “ข้าพเจ้าตระหนักดีว่างานนี้เป็นงานใหญ่ งานใหม่ และเป็นงานยุ่งยากเพราะมิใช่เป็นเรื่องของศาลเท่านั้น แต่หากมีความสัมพันธ์กับปัญหาการศึกษา ปัญหาทางเศรษฐกิจ และปัญหาเกี่ยวกับสวัสดิภาพของประชาชน”

ประเทศไทยเล็งเห็นความจำเป็นของสถาบันครอบครัวนอกเหนือจากที่บัญญัติไว้ในกฎหมายแล้ว ครอบครัวยังขาดการปกป้องดูแลและยังถูกแทรกแซงจากอิทธิพลภายนอกหลาย

ประการจึงมีข้อเสนอให้มีหน่วยงานเข้าไปรับผิดชอบโดยตรงในการแก้ไขปัญหาครอบครัวเพื่อ พิทักษ์และคุ้มครองสวัสดิภาพของครอบครัวเช่นเดียวกับสวัสดิภาพของเด็กและเยาวชน แต่ศาล ธรรมดาซึ่งเคยพิจารณาคดีครอบครัวนั้นไม่มีวิธีการพิจารณาความแบบพิเศษซึ่งคอยช่วยเหลือหรือ คุ้มครองการอยู่ร่วมกันของคู่สมรสและบุตร นอกจากนี้ศาลคดีเด็กและเยาวชนซึ่งก่อตั้งมาแต่เดิมก็มี บทบาทหน้าที่อันจำกัดในการคุ้มครองผลประโยชน์ของเด็กและเยาวชนในคดีแพ่ง อีกทั้งในคดี อาญาที่เด็กกระทำความผิด การช่วยเหลือสงเคราะห์ยังไม่ครอบคลุมถึงปัญหาครอบครัวที่เด็กเผชิญอยู่ จึงเป็นการสมควรที่จะต้องปรับปรุงและเพิ่มเติมงานแก้ไขปัญหาครอบครัวและปัญหาเด็กกระทำความผิด ในศาลชั้นอุทธรณ์พิเศษนี้ด้วย ศาลเยาวชนและครอบครัวจึงจัดตั้งขึ้นในปี 2534 แทนศาลคดีเด็กและ เยาวชน

วิธีพิจารณาตามระบบศาลเยาวชนและครอบครัวปัจจุบัน

บุคคลที่ถูกกล่าวหาว่ากระทำความผิดทางอาญาถึงขั้นจำคุกขึ้นศาลเยาวชนและครอบครัว จะต้องเป็นเด็กหรือเยาวชนที่มีอายุกว่า 7 ปี แต่ไม่เกิน 18 ปี ในการกระทำความผิด เมื่อถูกจับกุมแล้วจะ ต้องนำตัวส่งผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นควบคู่ ไปกับศาลเยาวชน และครอบครัวทุกแห่ง โดยมีชักช้า

พนักงานสอบสวนจะต้องสอบปากคำเด็กและเยาวชนให้แล้วเสร็จภายใน 24 ชั่วโมง หลังจากนั้นจะต้องนำตัวมายังสถานพินิจ ซึ่งผู้อำนวยการจะทำหน้าที่ดูแลเด็กและเยาวชนนั้น หรือ ดำเนินการปล่อยตัวชั่วคราวโดยส่งตัวให้บิดามารดาหรือผู้ปกครองโดยตรง หรือให้ประกันตัวโดยมี หลักประกัน หรือประกันด้วยบุคคลก็ได้

เมื่อมีการจับกุมตัว พนักงานสอบสวนจะดำเนินการรวบรวมพยานหลักฐานส่งให้ พนักงานอัยการฟ้องร้องต่อศาลต่อไปภายในเวลา 30 วันระหว่างระยะเวลาดังกล่าวผู้อำนวยการ สถานพินิจจะกำหนดให้พนักงานคุมประพฤติหรือผู้ช่วยพนักงานคุมประพฤติเป็นผู้จัดทำรายงาน ข้อเท็จจริงที่เกี่ยวกับอายุ ความประพฤติ สถิติปัญญา สุขภาพกาย สุขภาพจิต และสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยว กับตัวเด็กและเยาวชนเพื่อเสนอต่อศาล

พนักงานอัยการหรือผู้เสียหายมีอำนาจฟ้องร้องคดีต่อศาล แต่ในกรณีผู้เสียหายฟ้องร้อง คดีเองนั้นต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้อำนวยการสถานพินิจด้วย เมื่อมีการฟ้องร้องคดีอาญาต่อ เด็กและเยาวชนแล้วอาจมีการขอปล่อยเด็กและเยาวชนชั่วคราวได้ หากไม่มีการปล่อยตัวชั่วคราว เด็กและเยาวชนจะได้รับการดูแลในสถานแรกรับของสถานพินิจ ในระหว่างการดำเนินคดี

เมื่อศาลประทับฟ้องไว้พิจารณาแล้ว ศาลจะแจ้งให้ผู้อำนวยการสถานพินิจ บิดามารดา ผู้ปกครองหรือบุคคลที่เด็กและเยาวชนอาศัยอยู่ด้วยทราบถึงวันนัดพิจารณาโดยไม่ชักช้าการ

พิจารณาจะไม่กระทำในห้อง ซึ่งพิจารณาคดีอาญาของศาลผู้ใหญ่ และต้องไม่เปิดเผยต่อสาธารณชน นอกจากนี้จำเลยสามารถมีที่ปรึกษากฎหมายซึ่งทำหน้าที่เช่นเดียวกับทนายความได้อีกด้วย ส่วนองค์คณะผู้พิพากษานั้นประกอบด้วยผู้พิพากษาอาชีพ 2 คน และผู้พิพากษาสมทบซึ่งมาจากบุคคลธรรมดา 2 คน โดยอย่างน้อยต้องเป็นสตรี 1 คน

ศาลเยาวชนและครอบครัวจะพิพากษาคดีหลังจากที่ได้รับรายงานข้อเท็จจริงและความเห็นจากสถานพินิจเรียบร้อยแล้ว ในกรณีที่พบว่าเด็กและเยาวชนกระทำผิด ศาลอาจพิพากษาดังต่อไปนี้

ก. พินาศปรับ

ข. พินาศปล่อยตัว โดยมีเงื่อนไขดังนี้ ว่ากล่าวตักเตือน ทำทัณฑ์บน รอกำหนดโทษ รอกำหนดโทษ วางข้อกำหนดบิดามารดา

ค. พินาศปล่อยตัว โดยวางเงื่อนไขคุมประพฤติ อาทิ ห้ามเข้าไปในสถานที่หรือท้องที่ใดๆ อันจะจงใจให้ประพฤติชั่ว ห้ามออกจากสถานที่อยู่อาศัยในเวลาค่าคืน ห้ามคบบุคคลหรือประเภทบุคคลที่ศาลเห็นว่าไม่สมควร ห้ามกระทำการใดๆ อันจงใจให้ประพฤติชั่ว ให้ไปรายงานตัวต่อพนักงานคุมประพฤติเป็นครั้งคราว ให้ไปศึกษาเล่าเรียน หรือประกอบอาชีพอันเป็นกิจลักษณะ ทั้งนี้พนักงานคุมประพฤติจะติดตามและประเมินผลเพื่อเสนอให้เด็กและเยาวชน พ้นการคุมประพฤติ ในการยุติการคุมประพฤติหรือยกเลิกการคุมประพฤติ

ง. พินาศเอาตัวไว้ฝึก และอบรมในสถานพินิจ

จ. พินาศจำคุก โดยส่งตัวไปเรือนจำ

การป้องกันการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

สภาพสังคมในปัจจุบันนับเป็นส่วนสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาภัยกับเด็กได้มากมาย วิธีการป้องกันปัญหาเกี่ยวกับเด็กให้ได้ผลดียิ่งประการหนึ่งคือการเริ่มป้องกันตั้งแต่วัยเด็ก (พล แสงสว่าง. 2525 : 22) ในทำนองเดียวกับสุภาษิตไทยที่ว่า “ไม้อ่อนดัดง่าย ไม้แก่ดัดยาก” พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็กและเยาวชนไม่ใช่จะเกิดขึ้นอย่างกะทันหัน ส่วนมากจะค่อยเป็นค่อยไป จนกลายเป็นสิ่งที่แก้ยาก ดังนั้นการป้องกันตั้งแต่ต้นจะช่วยป้องกันปัญหาไม่ให้เกิดขึ้นหรือเบาบางพอที่จะแก้ไขได้ทันทั่วทั้ง ที่ นอกจากนี้การกระทำผิดของเด็กและเยาวชนที่เกิดขึ้นสังคมต้องตอบรับเป็นหน้าที่ในการดูแลหรือบำบัดรักษา เพื่อให้เด็กเหล่านี้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมโลกได้อย่างปกติสุข เช่นเดียวกับเด็กอื่นๆ การพิจารณาหาแนวทางในการป้องกันปัญหาการกระทำผิดของเด็กและเยาวชนจะต้องคำนึงว่า ปัจจัยที่มีส่วนช่วยให้เกิดการกระทำผิดมีอยู่มากมาย ซึ่งแต่ละ

อย่างมีทั้งส่วนช่วยสนับสนุนต่อกันและขัดขวางกันอยู่ และมีขอบเขตที่กว้างขวางลึกซึ้ง (พจน์ ภูมานะชัย. 2539 : 6-7) สรุปไว้ด้วยวิธีการดังนี้

1. ทำให้บ้านเป็นบ้าน ทำให้ครอบครัวอบอุ่น เป็นสวรรค์สำหรับทุกคนในครอบครัว พ่อแม่ ผู้ปกครองต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก อบรมเลี้ยงดูบุตรหลานของตนด้วยความรัก ความเอาใจใส่ สั่งสอนให้เด็กประพฤติปฏิบัติแต่สิ่งที่ดีงาม ปฏิบัติตนตามระเบียบของสังคมและกฎหมาย บ้านเมือง
2. โรงเรียนและสถานศึกษาต้องประกอบด้วยบุคลากรที่พร้อมทั้งความรู้ความสามารถ และมีใจรักที่จะเป็นพ่อพิมพ์ แม่พิมพ์ของชาติ และต้องเสริมเด็กและเยาวชนให้ได้รับการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีมาตรฐานการศึกษาที่สูงขึ้นทั้งในและนอกระบบโรงเรียน
3. ยกระดับสภาพความเป็นอยู่ของชุมชนให้ดีขึ้น โดยเฉพาะในด้านที่อยู่อาศัยและสภาพอนามัย ปรับปรุงแก้ไขแหล่งเสื่อมโทรม
4. ควบคุมและลดเลิกกวดขันสถานเริงรมย์และแหล่งอบายมุขต่าง ๆ อันจะเป็นพิษภัยแก่เด็กและเพิ่มสถานที่หรือแหล่งที่ส่งเสริมให้เด็กและเยาวชนได้ศึกษาค้นคว้า พัฒนาการเรียนรู้ในสิ่งที่มีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต อาชีพของตนเองและครอบครัว เช่น สนามเด็กเล่น สนามกีฬา สวนสาธารณะ สวนพฤกษชาติ ศูนย์เยาวชน ศูนย์ฝึกอาชีพ ห้องสมุด ศูนย์บริการให้คำปรึกษา
5. ควบคุมสื่อมวลชนมิให้เผยแพร่ข่าว หรือภาพที่จะส่งเสริมชั่วร้ายให้เด็กและเยาวชนนำไปลอกเลียนแบบเพื่อกระทำผิดหรือก่ออาชญากรรม ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการผลิตข่าวหรือรายการที่มีคุณภาพมีประโยชน์แก่เด็กและเยาวชนให้มากยิ่งขึ้น
6. สนับสนุนและส่งเสริมกลุ่มวัยรุ่น (Peer Group) ในการแสดงออกที่ถูกต้องเหมาะสม เช่น ทางด้านกีฬา ดนตรี หรือด้านการช่วยเหลือสังคมในด้านต่าง ๆ เพื่อป้องกันการไปรวมกลุ่มกันในทางที่ไม่ดีงาม โดยพ่อแม่ผู้ปกครองต้องเอาใจใส่เป็นที่ปรึกษาอย่างใกล้ชิด จากโครงสร้างทางสังคมและมิติทางสังคมวิทยาได้ชี้ให้เห็นถึงอิทธิพลและปฏิสัมพันธ์ของปัจจัยต่างๆ ที่หล่อหลอมบุคลิกภาพของคนแต่ละคน มีส่วนเกี่ยวพันและส่งผลต่อกันทั้งสิ้น ดังนั้นเพื่อให้ประสบผลสำเร็จในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับเด็กและเยาวชนต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อันจะได้ผลึกกำลังกันในการนำยุทธวิธีดังกล่าวไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสม จริงจัง และเป็นรูปธรรม เพื่อให้เด็กและเยาวชนได้มีการพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ที่มีคุณค่า และเปี่ยมด้วยคุณภาพของสังคมต่อไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน

ศิริพร หลิมศิริวงศ์ (2511 : 101) ศึกษาปัญหาทางครอบครัวที่ทำให้เด็กต้องมาอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง โดยเก็บตัวอย่างเด็กที่กระทำความผิด จำนวน 339 คน โดยการ

เปรียบเทียบการถูกรอบรุมเลี้ยงดูตาม เพศและระดับเศรษฐกิจสังคมของครอบครัว พบว่ามีสิ่งที่มีผลกระตุ้นให้เด็กหนีออกจากบ้านและคบเพื่อนที่ไม่ดีจนกระทั่งกระทำความผิดนั้นก็เนื่องมาจากปัญหาทางเศรษฐกิจและการหย่าร้างของบิดามารดา การที่บิดาหรือมารดามีคู่อุปการะใหม่เด็กขาดการอบรม ขาดความรัก บางครอบครัวเด็กเป็นที่ย่ำแย่ของบิดา นอกจากนี้สภาพจิตใจของบิดาไม่ค่อยดี เนื่องจากติดการพนัน หรือการดื่มสุราเป็นอาชญากรรม ไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ ทำให้เด็กรู้สึกว้าเหว่ครอบครัวไม่มีความสุข

อรัญ สุวรรณบุปผา (2516 : 12-15) ศึกษาพบว่าครอบครัวของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดพบว่า ร้อยละ 45.5 ของเด็กที่ทำผิดมีพ่อแม่ที่แยกกันอยู่ ครอบครัวดังกล่าวส่วนใหญ่จะประสบปัญหาด้านอาชีพและรายได้ ในการอบรมเลี้ยงดูบุตร บิดามารดาไม่สามารถปรองดองหรืออบรมเลี้ยงดูบุตรได้อย่างเหมาะสม มีอยู่ถึงร้อยละ 30 ของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดที่มารดาเป็นฝ่ายเลี้ยงดูตามคำสั่งของศาลโดยลำพัง ในขณะที่เดียวกันก็ต้องออกไปทำงานนอกบ้าน เนื่องจากความจำเป็นทางเศรษฐกิจ ทำให้มารดาไม่มีเวลาอบรมเลี้ยงดู และเอาใจใส่บุตรอย่างเพียงพอ และยังพบอีกว่าการกระทำความผิดกฎหมายของเด็กและเยาวชนส่วนใหญ่ที่มาจากการเสียสัมพันธภาพภายในครอบครัว เด็กขาดที่พึ่ง ขาดที่ปรึกษาปัญหาต่างๆตลอดจนขาดที่ระบายความคับแค้นข้องใจ คำแนะนำของเพื่อนจึงช่วยให้เด็กเกิดความพอใจ รู้สึกอบอุ่นเป็นสุข โอกาสเช่นนี้ทำให้เด็กถูกชักนำให้กระทำความผิดกฎหมายได้ง่าย

เสาวภา วัชรกิตติ (2521 : 140-143) ได้ศึกษาสาเหตุของปัญหาเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดพบว่า เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดส่วนมากเป็นผู้ที่มีการศึกษาดำเนิน ไม่มีอาชีพหรือรายได้ คบเพื่อนเกเร มีบิดามารดาหรือผู้ปกครองมีอาชีพเป็นกรรมกร ครอบครัวมีรายได้ต่ำ อยู่ในแหล่งเสื่อมโทรม อยู่ในเขตชุมชนหนาแน่น มีสถานเริงรมย์ ศูนย์การค้า ร้านอาหาร คอฟฟี่ช็อป โรงน้ำชา สถานอาบอบนวด แหล่งยาเสพติด และมากครอบครัวที่มีสภาวะบ้านแตก คือพ่อแม่อาจจะแยกทางกัน หรืออยู่ด้วยกันแต่ขาดความปรองดองกัน

อัจฉรา ทองตัน (2536) ศึกษาการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนในประเทศไทย ตัวอย่างในการศึกษา คือ เด็กและเยาวชนที่ถูกศาลพิพากษาให้เข้ารับการฝึกอบรมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น 300 ราย โดยวิธีสุ่มตัวอย่างผลกาวิจัยสรุปได้ว่าอายุของเด็กและเยาวชนที่ศึกษาส่วนใหญ่มีอายุ 14 ปีขึ้นไป ร้อยละ 46.7 อาศัยอยู่กับบิดามารดา สภาพแวดล้อมที่พักอาศัยของเด็กและ เยาวชนร้อยละ 37.7 อาศัยอยู่บริเวณชนบท ข้อมูลเกี่ยวกับความประพฤติเด็กและเยาวชน มีความประพฤติเบี่ยงเบนชอบเที่ยวกลางคืน สถานเริงรมย์เป็นส่วนใหญ่ เคยหนีออกจากบ้านร้อยละ 33.3 เคยกระทำความผิดและถูกจับกุมมาแล้ว ร้อยละ 32.3 เสพยาเสพติด และอีกร้อยละ 31 เล่นการพนัน

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้น จะเห็นว่าปัจจัยต่างๆไม่ว่าจะเป็น ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สัมพันธภาพระหว่างบิดามารดา กลุ่มเพื่อน สภาพแวดล้อมรอบๆ ตัวของเด็กและเยาวชนล้วนส่งผลหล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนประพฤติหรือปฏิบัติตนตามบุคคลที่เด็กใกล้ชิด ถ้าบิดามารดาให้ความรัก ความอบอุ่น การดูแลเอาใจใส่อย่างเหมาะสมก็จะส่งผลให้เด็กและเยาวชนประพฤติตนได้อย่างเหมาะสม และสามารถเป็นพลังที่เข้มแข็งให้ประเทศชาติเจริญพัฒนาต่อไปได้

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง

ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเอง

การเห็นคุณค่าในตนเองได้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่านดังนี้

โรเซนเบิร์ก (Rosenberg. 1967) ให้ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเองไว้ว่า หมายถึง ความเคารพที่บุคคลมีต่อตนเอง มองเห็นตนเองมีค่าโดยไม่จำเป็นต้องเปรียบเทียบกับบุคคลอื่นว่าดีกว่าหรือเลวกว่า และไม่คิดว่าตนเองต้องเป็นคนเลวเลิศ แต่ควรตระหนักในข้อจำกัดของตนและสามารถคาดหวังได้ว่าจะปรับปรุงตนเองให้ดีขึ้นได้อย่างไร

มาสโลว์ (Maslow. 1970 : 45) ให้ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเองว่าเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนมีคุณค่า มีความเข้มแข็ง มีสมรรถภาพในการกระทำการต่างๆ มีความเชี่ยวชาญและมีความสามารถ

คูเปอร์สมิท (Coopersmith. 1984 : 5) ได้ให้ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเองไว้ว่า หมายถึง ทศนคติที่บุคคลมีต่อตนเอง มีความเคารพ ยอมรับตนเองว่ามีความสำคัญและความสามารถในการกระทำการต่างๆให้ประสบความสำเร็จ ตลอดทั้งมีความเชื่อมั่นในคุณค่าแห่งตน

แม็กฟาร์แลนด์และโทมัส (McFarland and Thomas. 1991 : 410) ให้ความหมายของการเห็นคุณค่าในตนเองว่า เป็นผลของกระบวนการประเมินตนเองด้วยส่วนประกอบของการรับรู้ถึงการยอมรับความรัก และความพอใจใกล้ชิด

ริช (Rice. 1996 : 184) ได้ให้ความหมาย การเห็นคุณค่าในตนเองไว้ว่า หมายถึง การรับรู้ตนเองว่าตนเองมีคุณค่าตามที่ตนเองรับรู้ ซึ่งการประเมินคุณค่านี้นำไปสู่การยอมรับตนเอง มีความพอใจในตนเอง และมีความสอดคล้องกันระหว่างมโนทัศน์ของตนเองกับจินตนาการส่วนตน

เจมส์ (นภาพร พุ่มพฤษณ์. 2529 : 8; อ้างอิงจาก Jeam. 1983 : 359) ได้เสนอแนวคิดในเรื่องการเห็นคุณค่าในตนเองไว้เป็นสูตร ดังนี้

$$\text{การเห็นคุณค่าในตนเอง (Self-Esteem)} = \frac{\text{ความสำเร็จ (Success)}}{\text{ความคาดหวัง (Expectation)}}$$

จากสูตรนี้ ความสำเร็จ หมายถึง การประสบความสำเร็จที่แท้จริงตามเป้าหมายของบุคคล ความคาดหวัง หมายถึง สิ่งที่บุคคลคิดว่าจะเป็นเช่นนั้นหรือเป้าหมายต่างๆที่บุคคลตั้งไว้ การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง อัตราส่วนระหว่างความสำเร็จที่แท้จริงกับความคาดหวังในความสำเร็จของบุคคลนั้น สูตรของเจมส์นี้ ทำให้มองเห็นว่าการเห็นคุณค่าในตนเองนั้นเป็นเรื่องอัตวิสัย (Subjective) เพราะเป็นการประเมินส่วนบุคคล

สำหรับในประเทศไทย นิพนธ์ แจ่มเยี่ยม (2519 : 6-7) ให้ความหมายว่า การเห็นคุณค่าในตนเองหมายถึง การพิจารณาค่าของตนตามความรู้สึกและทัศนคติที่มีต่อตนเองของบุคคลในเรื่อง การปฏิเสธตนเองประสบผลสำเร็จ การประสบความสำเร็จ การยอมรับตนเอง การพึ่งตนเอง คิดว่าตนเองมีค่าในสังคม ตลอดจนได้รับการยอมรับจากสังคม จากพ่อแม่ จากผู้อาวุโส หรือจากผู้มีอำนาจเหนือกว่า

นวลละอ อสุภาผล (2527 : 269) ได้ให้ความหมายการเห็นคุณค่าในตนเองไว้ว่า เป็นความต้องการได้รับนับถือยกย่อง (Self-esteem Needs) แบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ ลักษณะแรกคือความต้องการนับถือตนเอง (Self-respect) คือความต้องการมีอำนาจ ความเชื่อมั่นในตนเอง ความแข็งแรง ความสามารถในตนเองมีผลสัมฤทธิ์และความอิสระทุกคนต้องการที่จะรู้สึกว่าเขามีคุณค่าและมีความสามารถที่จะประสบความสำเร็จในงานภาระกิจต่างๆ และมีชีวิตที่เด่นดัง ส่วนลักษณะที่ 2 คือ ความต้องการได้รับการยกย่องนับถือจากผู้อื่น (Esteem from others) คือความต้องการมีเกียรติยศ การได้รับการยกย่อง ได้รับการยอมรับ ความสนใจ ความต้องการที่จะได้รับการยกย่องชมเชยในสิ่งที่เขากระทำ ซึ่งทำให้เขารู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าว่าความสามารถของเขาได้รับการยอมรับจากผู้อื่น

ศศิกานต์ ธนะโสธร (2529 : 28) ให้คำนิยามการเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การประเมินคุณค่าของอัตมโนทัศน์ ตามความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองในเรื่องของความสำเร็จ การยอมรับตนเอง การยอมรับจากคนอื่น การมีความสามารถเพียงพอสำหรับการกระทำสิ่งต่างๆ การมีคุณค่าและความสำคัญต่อสังคม

สุใจ ตั้งทรงสวัสดิ์ (2531 : 8) การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นการประเมินคุณค่าของตนตามความรู้สึกและทัศนคติที่บุคคลมีต่อตนเองแล้วสื่อออกมาในรูปของคำพูดและการกระทำ

ศรีนวล วิวัฒน์คุณูปการ (2535:35) ได้ให้ความหมาย การเห็นคุณค่าในตนเองไว้ว่าเป็นการประเมินความรู้สึกที่บุคคลมีต่อตนเองในด้านต่างๆ เมื่อบุคคลกระทำการกิจกรรมได้สำเร็จมีความพึงพอใจและเห็นคุณค่าในการกระทำนั้นๆของตน รู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญได้รับการยกย่องและมีคุณค่า

ดุษฎี โยเหลา, ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และชัยวัฒน์ วงศ์อาษา (2540 : 29-30) ได้สรุปว่า การเห็นคุณค่าในตนเองหมายถึง สามารถเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง

มีความชื่นชมและพึงพอใจในตนเอง มีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าแสดงความคิดเห็นมีความมานะพยายามและอดทน กระตือรือร้นในการทำงาน จิตใจเปิดกว้างรู้จักและเข้าใจตนเองและเป็นความจริง ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ยอมรับและเผชิญกับอุปสรรคต่างๆ

ปรารภนา ช้อนแก้ว (2542 : 13) สรุปว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การพิจารณาตัดสินคุณค่าของตนเองตามความรู้สึกและทัศนคติของบุคคล ที่มีต่อตนเองในเรื่องความสำเร็จ ความล้มเหลว การยอมรับจากบุคคลอื่น ซึ่งการประเมินคุณค่านี้นำไปสู่การยอมรับตนเองมีความพอใจในตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความเชื่อมั่นในการกระทำสิ่งต่างๆให้ประสบความสำเร็จ

สุรศักดิ์ อัครอารีสุข (2544 : 43) การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การพิจารณาตัดสินและประเมินคุณค่าของตนเอง ด้วยความเชื่อมั่นในตนเองว่าตนมีความสามารถ มีความสำคัญประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่ได้ตั้งไว้ มีคุณค่าและมีประโยชน์ต่อสังคมเป็นที่ยอมรับทั้งของตนเองและบุคคลรอบข้าง

อรอุมา สงวนญาติ (2544 : 10-11) สรุปว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง การพิจารณาตัดสินค่าของตนเองตามความสำเร็จ และทัศนคติที่มีต่อตนเองทั้งในด้านดีและไม่ดีในเรื่องต่างๆ เช่น การประสบความสำเร็จ การประสบความสำเร็จ การประสบความสำเร็จ การประสบความสำเร็จ การประสบความสำเร็จ คิดว่าตนเองมีค่าในสังคมตลอดจนได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นและสังคม

จากความหมายต่างๆที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง หมายถึง ความรู้สึกและทัศนคติที่บุคคลมีต่อตนเองทั้งทางบวกและทางลบที่เกิดจากการประเมินความสามารถ การประสบความสำเร็จ ความมีคุณค่า ความสำคัญ โดยแสดงออกในรูปทัศนคติที่มีต่อตนเอง เป็นความภาคภูมิใจและความพึงพอใจในตนเอง การยอมรับนับถือตนเอง การพึ่งตนเอง คิดว่าตนเองมีค่า มีความเชื่อมั่นในการกระทำสิ่งต่างๆให้ประสบความสำเร็จ

แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐาน

การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นการพิจารณาตัดสินคุณค่าของตนเอง ซึ่งแสดงถึงทัศนคติที่บุคคลมีต่อตนเอง (Coopersmith. 1984 :5) การเห็นคุณค่าในตนเอง เป็นส่วนหนึ่งของอัตมโนทัศน์ เป็นปริมาณคุณค่าที่เราให้กับตนเอง ซึ่งได้จากการเรียนรู้จากผู้อื่นและกลายเป็นส่วนสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลอื่นยอมรับเราได้อย่างไร หรือความคิดที่เรามองเห็นจากการที่ผู้อื่นเห็นคุณค่าในตัวเรา (Lindgen, Clay and Harvey. 1981 : 238)

ทฤษฎีของมาสโลว์

แนวคิดนี้มีทัศนคติในการมองธรรมชาติมนุษย์ในทางที่ดีงาม โดยอธิบายว่ามนุษย์มีธรรมชาติใฝ่ดี สร้างสรรค์ความดี บรรเทาความเจริญแห่งตน รู้คุณค่าในตนเอง รู้จักผิดชอบชั่วดีมีความรับผิดชอบในชีวิตและการกระทำอันเกิดจากการเลือกของตน และที่สำคัญที่สุดคือ มนุษย์ทุกคนมีความปรารถนาที่จะรู้จักตนเอง และความสามารถเฉพาะตัวของตน เพื่อใช้พลังความรู้ความสามารถของตนอย่างเต็มที่ถ้าอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อความเจริญ ก็จะสามารถพัฒนาบุคลิกภาพของตนไปในทางที่ดีตามวุฒิภาวะได้ (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2536 : 100)

มาสโลว์ได้กล่าวไว้ว่า พฤติกรรมของมนุษย์ทุกรูปแบบเกิดจากแรงจูงใจของตนเอง แรงจูงใจต่างกันจึงทำให้เกิดบุคลิกภาพไม่เหมือนกัน ซึ่งแบ่งเป็น 5 ลำดับชั้น โดยแรงจูงใจลำดับต้นต้องได้รับการตอบสนองก่อน แรงจูงใจลำดับสูงจึงพัฒนาตามมาลำดับ ดังนี้

แรงจูงใจลำดับที่ 1 มนุษย์ต้องได้รับการตอบสนองทางสรีรวิทยาเป็นพื้นฐานก่อน ได้แก่ ปัจจัย 4 คือ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และอื่นๆ แล้วจึงพัฒนาความต้องการประเภทอื่นๆตามมาได้ ถ้าความต้องการอันดับแรกยังไม่ได้รับการตอบสนองพอเพียง แรงจูงใจประเภทอื่นๆก็ยากที่จะเกิดขึ้นได้

แรงจูงใจลำดับที่ 2 เป็นความต้องการความปลอดภัยแห่งตนเองและทรัพย์สิน ถ้าไม่ได้รับการตอบสนอง มนุษย์จะเกิดอาการหวาดผวาก่อให้เกิดความกลัวในสิ่งอื่นๆตามมาทั้งทางร่างกายและจิตใจ

แรงจูงใจลำดับที่ 3 เป็นความต้องการเป็นเจ้าของ เช่น มีความรู้สึกว่าตนเองมีชาติตระกูล มีครอบครัว มีครู มีสถาบัน ฯลฯ กับความต้องการที่จะได้รับความรักจากผู้อื่น ด้วยการหวังไยดูแลผู้อื่นเช่นเดียวกัน อาทิ การเลี้ยงดูบุตร การเลี้ยงสัตว์ ฯลฯ

แรงจูงใจลำดับที่ 4 เป็นการแสวงหาและรักษาศักดิ์ศรีเกียรติยศ ทั้งโดยตนเองสำนึกและผู้อื่นกล่าวยกย่อง เช่น การมีเกียรติ มีชื่อเสียง นับถือตนเอง ซึ่งมีผลทำให้สุขภาพจิตดี เกิดความนับถือและเคารพตนเอง กับการได้รับการนับถือจากผู้อื่นอย่างจริงใจ

แรงจูงใจลำดับที่ 5 เป็นการตระหนักรู้ในความสามารถของตน และประพฤติตนตามความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้อื่น สังคมและส่วนรวมเป็นสำคัญ อันนำไปสู่การเป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์

ลำดับที่ 3 และลำดับที่ 4 จัดเป็นค่านิยมพื้นฐานของความรักและการเห็นคุณค่าในตนเอง เมื่อบุคคลได้รับความพึงพอใจใน 2 ลำดับนี้แล้วจึงจะพัฒนาไปสู่ลำดับที่ 5 คือการพัฒนาไปสู่การตระหนักรู้ในความสามารถของตนและการมีสุขภาพจิตที่สมบูรณ์ มีความภาคภูมิใจในเอกลักษณ์ของตน มีความมั่นใจในการกระทำสิ่งต่างๆ อันจะนำไปสู่การเป็นตัวของตัวเองมากที่สุด

ความต้องการที่จะเห็นความสามารถของตนได้ด้วยตนเอง ความต้องการนี้เป็นความต้องการที่มีจิตใจละเอียดอ่อนลึกซึ้ง มีการพัฒนาการทางด้านจิตใจที่สูงขึ้น รู้จักศึกษาจิตใจของตนเอง ควบคุมตนเอง รู้จักใช้ชีวิตให้อยู่เหนืออิทธิพลของความต้องการขั้นต่ำกว่าได้ สามารถเห็นตนเองได้ว่ามีคุณค่า มีความสามารถ มีความภูมิใจในความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง มั่นใจในการที่จะกระทำการต่างๆของตนเองได้โดยไม่ต้องรอฟังผู้อื่นหรือสิ่งอื่นการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นความรู้สึกที่บุคคลเข้าใจตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีค่ามีความสามารถที่แตกต่างไปจากผู้อื่น เป็นความรู้สึกสร้างสรรค์อยากจะทำด้วยตนเองและทำด้วยตนเอง ความรู้สึกเหล่านี้จะนำไปสู่ความเป็นตัวของตัวเอง (เกียรตินิพนธ์ อมาตยกุล. 2533)

ทฤษฎีของคาร์ล โรเจอร์ (Carl Rogers)

โรเจอร์มีความเชื่อว่ามนุษย์มีอิสระเสรีภาพ มีธรรมชาติที่เฝื่อน มีความปรารถนาที่จะรู้จักตนเองอย่างแท้จริง มีความรับผิดชอบต่อชีวิตและการกระทำของตนเอง มีความสามารถในการแก้ปัญหาชีวิตของตนเอง และตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (ศรีเรือน แก้วกังวาล. 2536: 133) ถ้าอยู่ในสภาพการณ์ที่เอื้ออำนวย บุคคลก็จะสามารถพัฒนาตนเองไปในทิศทางที่เหมาะสมกับความสามารถของตนได้อย่างเต็มศักยภาพและมุ่งไปสู่การรู้จักตนเองอย่างแท้จริง (Self-Actualization) (อาภา จันทรสกุล. 2535 : 80-87) นอกจากนี้โรเจอร์ ยังได้กล่าวถึงการเห็นคุณค่าในตนเอง ในแง่ของการประเมินตนเองระหว่างตัวตนที่แท้จริงและตัวตนตามอุดมคติ ดังนี้

1. บุคคลที่มองตนเองตรงกับตัวตนความเป็นจริง มักมองเห็นตนตามอุดมคติที่ค่อนข้างเป็นไปได้ ทำให้การดำเนินชีวิตของเขาเต็มไปด้วยความมุ่งมั่น กระตือรือร้น และได้ตามตั้งใจไว้เสมอ เขาจึงมีความพอใจในตนเอง ซึ่งนำไปสู่ความพอใจในผู้อื่นด้วย นั่นคือมองตนเองและผู้อื่นในทางที่ดีและนำไปสู่ความภาคภูมิใจในตนเองสูงไปด้วย

2. บุคคลที่มองตนเองสูงกว่าตัวตนตามความเป็นจริง มักมีแนวโน้มที่จะมองตนตามอุดมคติ อย่างเพ้อฝัน ไม่มีทางที่จะดำเนินไปสู่ความสำเร็จ ฉะนั้นจึงมักจะทำอะไรไม่สมหวังอยู่เสมอ แล้วก็โทษบุคคลอื่นหรือสถานการณ์อื่นว่าเป็นต้นเหตุของความไม่สมหวังนั้นๆ

3. บุคคลที่มองตนเองต่ำกว่าความเป็นจริง มักเป็นผู้ที่ยอมแพ้ ถดถอย ไม่ได้ใช้ศักยภาพและคุณสมบัติที่มีตามความเป็นจริง จึงมีแนวโน้มที่จะวาดภาพตนในอุดมคติต่ำลงไปอีก เพราะไม่เชื่อในความสามารถและศักยภาพของตน อันจะนำไปสู่การเห็นคุณค่าในตนเองต่ำลงไปอีก

บุคคลที่มีสุขภาพจิตที่ดีย่อมมีการเห็นคุณค่าในตนเอง ยอมรับตนเอง สามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง เปิดตนเองออกสู่ประสบการณ์ใหม่ๆ สามารถรับรู้ความต้องการที่เกิดขึ้นทั้งภายนอกและภายในตนเองได้ มีการรับรู้เกี่ยวกับตนเองและสามารถนำ

ประสบการณ์ต่างๆมาพัฒนาตนเองเกิดการเรียนรู้ใหม่ๆ ที่สร้างสรรค์ ทั้งต่อตนเองและต่อสังคม มีความเป็นตัวของตัวเองอย่างเต็มที่

พัฒนาการของการเห็นคุณค่าในตนเอง

ครอช และสทริบ (Crouch and Strub. 1983 : 77) กล่าวว่า "พื้นฐานของการเห็นคุณค่าในตนเองเกิดมาจากในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่" สอดคล้องกับที่แบร์รี (Barry. 1989 : 13) ที่ได้อธิบายว่าการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นภาวะทางจิตที่ได้รับการพัฒนามาตั้งแต่วัยเด็กเป็นผลสะท้อนที่เกิดจากการได้รับการสัมผัสและความรักจากผู้เลี้ยงดู ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานของการรับรู้การเห็นคุณค่าของตนเองของเด็ก เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีความรักและได้รับการยอมรับในคุณค่าของตนแล้ว จะสะสมความรู้สึกของการเห็นคุณค่าในตนเองไว้ในจิตใจ ส่วนเด็กที่ถูกปฏิเสธหรือถูกดูหมิ่นจะมีความรู้สึกต่ำต้อยและกระทบกระเทือนจิตใจ ซึ่งแนวคิดนี้คล้ายคลึงกับทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของซัลลิเวน (Sullivan) ที่กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองในเด็ก มารดาที่แสดงความรักและความพอใจบุตรจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ส่วนเด็กที่ไม่ได้รับความรักและความสนใจจากมารดาจะรู้สึกว่าคุณค่าต่ำ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของคูเปอร์สมิธ (Coopersmith. 1981 : 236) ที่พบว่า องค์ประกอบมีส่วนสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นได้แก่ การยอมรับในตัวเด็กของบิดามารดา ข้อบังคับในการเลี้ยงดูและความชัดเจนที่บิดามารดากำหนดไว้ ความเอาใจใส่และการให้เสรีภาพต่อเด็ก รวมทั้งการเห็นคุณค่าในตนเองของบิดามารดา ครอบครัวที่ตั้งกฎเกณฑ์กำหนดแนวปฏิบัติไว้อย่างชัดเจนจะใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรงน้อยกว่า เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสมได้รับความอบอุ่น จะสร้างให้เด็กมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ส่วนเด็กที่ขาดความรัก ถูกทอดทิ้งจะพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับต่ำ

ไมเซนเฮลเดอร์ (Meisenhender. 1985 : 128) ได้ชี้ให้เห็นว่า บิดามารดามีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคล เขาอ้างถึงของการศึกษาของ โรเซนเบิร์ก (Rosenberg. 1965 : n.d.) ซึ่งได้ทำการศึกษาในเด็กนักเรียนชั้นเด็กเล็กและชั้นเด็กโตจำนวน 5,024 คน พบว่า ภูมิหลังและทัศนคติของบิดามารดามีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเด็กชั้นอื่นๆ เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีปัญหาจะมีผลกระทบต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง การศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ประสบการณ์จากการเลี้ยงดูของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่สะสมมาในอดีตมีผลมากต่อการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองในปัจจุบัน โดยเฉพาะปริมาณการดูแลเอาใจใส่และความห่วงใยของบิดามารดา การได้รับการยอมรับในขณะที่เด็กเติบโตขึ้น สิ่งเหล่านี้จะสร้างเสริมความรู้สึกที่มั่นคงของการรักตนเองและความคาดหวังให้ผู้อื่นรักตน การเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กจะขยายจากความรักความเอาใจใส่ของบิดามารดาและบุคคลในครอบครัวออกมาสู่เพื่อน โดยที่ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองจะขึ้นอยู่กับที่ได้รับผลสำเร็จตามเป้าหมาย แรกสุดเด็กจะปฏิบัติตนเพื่อให้บิดามารดา

พอใจ ต่อมาเป้าหมายจะค่อยๆขยายมาอยู่บนพื้นฐานกลุ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้น ช่วงวัยเด็กตอนกลางจึงเป็นวัยที่รากฐานการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กจะพัฒนาขึ้นได้จากสังคมภายนอกครอบครัว (Meneil. 1975 : 106-108 ; citing Buss. 1973 : 43) โครงสร้างทางสังคมของวัยเด็กตอนกลางจะครอบคลุมด้านต่างๆ เช่น กลุ่มเพื่อน สถานะทางสังคม การคล้อยตามกลุ่ม เด็กจะมีความต้องการเห็นคุณค่าในตนเองโดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งวัดได้จากสิ่งที่เพื่อกำลังคิดต่อตัวเขา เด็กจะเริ่มพัฒนาสติปัญญา ทักษะทางสังคม และความมั่นใจในตนเองให้สูงขึ้น ปฏิกริยาจากเพื่อนและบุคคลรอบข้างจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่เขาแสดงออก หากเด็กได้รับความรักจากครอบครัวและเพื่อนๆ ก็จะมองตนเองในทางบวก แต่ถ้าครอบครัวไม่เห็นคุณค่าของเขาแสดงความรังเกียจ วิพากษ์วิจารณ์และไม่ยอมรับเขา จะทำให้เด็กมีการเห็นคุณค่าในตนเองในทางลบ (Barry. 1989 : 98) ดังนั้นความเอาใจใส่ของสมาชิกในครอบครัว และการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนจึงมีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเองจะเพิ่มขึ้นตามอายุซึ่งมีผลอย่างมากตั้งแต่ช่วงวัยรุ่นถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ในวัยนี้มีมโนทัศน์เกี่ยวกับตนเองจะมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าระยะใดๆ เพราะเมื่อเด็กอยู่ระหว่างวัยรุ่น โรงเรียนและเพื่อนๆจะสนองความต้องการใหม่ๆซึ่งบิดามารดาไม่สามารถตอบสนองให้ได้ นั่นคือความต้องการตำแหน่งในสังคม เพราะฉะนั้นเด็กจะถูกอิทธิพลของเพื่อนครอบงำอย่างรุนแรง พฤติกรรมของเขาจะเปลี่ยนตามที่เพื่อนๆในวัยเดียวกันได้สนองตอบต่อเขายอมรับและวิพากษ์วิจารณ์ตัวเขาทั้งในทางบวกและทางลบ เป็นผลให้เกิดทัศนคติต่อตนเองและเกิดการเปลี่ยนแปลงการเห็นคุณค่าในตนเองขึ้น ซึ่งอาจเป็นทางบวกหรือทางลบก็ได้ (Ausubel. 1968 : 284) การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นสิ่งที่ช่วยให้วัยรุ่นมีการปรับตัวได้ดี มีความสุขตามช่วงวัย โดยการได้รับประสบการณ์ที่จะสร้างผลสำเร็จในสิ่งที่ทำ จะทำให้เกิดการเห็นคุณค่าในตัวเองได้ (วัชร ทรัพย์มี. 2528 : 67)

การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นและพัฒนาอย่างต่อเนื่องตามระดับวุฒิภาวะและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับอัตมโนทัศน์ (Stanwyck. n.d. ; citing Kozier and Erb. 1988 : 508) ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองเปลี่ยนแปลงได้ตามเวลา สถานการณ์ บทบาทในสังคมของบุคคล (Kendler. 1968 : 467) รวมทั้งปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมก็มีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลเช่นเดียวกัน ถ้าเหตุการณ์ในชีวิตของบุคคลดำเนินไปในด้านดีประสบความสำเร็จ ในสิ่งที่ตนกระทำ การเห็นคุณค่าในตนเองก็จะเพิ่มขึ้น ซึ่งผู้ที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองในทางที่ดีมักเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีค่า เปิดเผยและนำเสนอ การเห็นคุณค่าในตนเองในทางที่ดีจะนำไปสู่การแสดงออกของความคิดที่ดีและถูกต้อง มีความสามารถและปรารถนาที่จะเสนอความคิดเห็นเหล่านี้แก่ผู้อื่น ในขณะที่เดียวกันก็จะปรารถนาที่จะรับฟังข้อเสนอแนะของผู้อื่นด้วย (Hill and Smith. 1990 : 134) ในทางตรงกันข้ามถ้าบุคคลใดมีประสบการณ์ที่ทำให้รู้สึกว่าตนเองหมดความสามารถ ไร้ประโยชน์ และเหตุการณ์นั้นมีอิทธิพลต่อชีวิตของคนอื่น ๆ

หรือของเขาเอง การเห็นคุณค่าในตนเองก็จะลดลง (Taylor. 1982 : 129) ผลที่ตามมาหลังจากเกิด การเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ คือ สูญเสียบทบาทการทำงาน สูญเสียความเป็นตัวของตัวเอง (Taftl. 1985 : 77-84) ขาดความมั่นใจในตนเอง ทำให้เกิดความรู้สึกมีปมด้อยหรือเสียหน้า มีการรับรู้แคบ หรือเบี่ยงเบนจากความเป็นจริง และหลีกเลี่ยงการพบปะกับบุคคลอื่น คำพูดที่ใช้มักแสดงถึงความรู้ สึกสิ้นหวัง ไร้ค่า ไม่ยอมรับคำชมเชย (Kozier, Erb and Bufalino. 1989 : 168 ; Watson & Bell. 1990 : 15)

องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง

คูเปอร์สมิท (Coopersmith. 1981 : 118-119) แบ่งองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองเป็น 2 ประเภทคือ องค์ประกอบภายในตนและองค์ประกอบภายนอกตน

1. องค์ประกอบภายในตน

องค์ประกอบภายในตน หมายถึง ลักษณะเฉพาะของบุคคลแต่ละคนที่มีผลทำให้การเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคลแต่ละคนแตกต่างกัน ประกอบด้วย

1.1 ลักษณะทางกายภาพ ลักษณะทางกายภาพ บางลักษณะมีส่วนช่วยให้บุคคลเกิด การเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มมากขึ้น เช่น ความงาม ความงดงามทางกายภาพ มีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองในเพศหญิงมากกว่าเพศชาย และลักษณะทางกายภาพ เช่น ความแข็งแรง ความรวดเร็ว เป็นลักษณะทางกายภาพที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองในเพศชาย ลักษณะทางกายภาพจะส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง มากน้อยเพียงใดอาจขึ้นอยู่กับค่านิยมของสังคมนั้นด้วย (Coopersmith.1981 :120-123) ส่วนเพศเป็นส่วนประกอบภายในที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยทั่วไปแล้วสังคมและวัฒนธรรมมักจะมีค่านิยมที่ดีต่อเพศชายมากกว่าเพศหญิง จึงมีเงื่อนไขหลายประการที่ส่งผลให้เพศชายมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเพศหญิง ทั้งนี้เพศชายมักได้รับมอบหมายตำแหน่งที่มีอำนาจทางสังคมในขณะที่เพศหญิงได้รับตำแหน่งทางสังคมที่ด้อยกว่าจะเห็นได้จากการเลือกหัวหน้าชั้นและประธานนักเรียนมักเป็นเพศชาย ส่วนตำแหน่งเลขาธิการ เหนรัญญิกมักเป็นเพศหญิง (ศศิกันต์ ธนะโสธร. 2529 : 8 ; อ้างอิงจาก Kaplan and Sedney. 1980 : 220)

1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลซึ่งจะมีขีดจำกัดในเรื่องของความสามารถทั่วไป สมรรถภาพและการกระทำ มีความสัมพันธ์กับการประสบความสำเร็จของบุคคลทั้งในโรงเรียนและสังคม โดยเฉพาะในวัยเรียน การประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ในการเรียนมีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง สถิติปัญญาจึงมีผลต่อสมรรถภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งจะทำให้เกิดความสำเร็จและเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเอง (Coopersmith. 1981 : 123-125) การเห็นคุณค่าในตนเองจะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จทั้งในครอบครัว โรงเรียน และสังคมทั่วไป ดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวเรื่องการเรียน

ของผู้ที่อยู่ในวัยเรียน จึงส่งผลต่อระดับการเห็นคุณค่าในตนเองได้ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับสติปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย อย่างไรก็ตามยังไม่มีผลการวิจัยที่ยืนยันว่าระหว่างความรู้สึกที่ดีต่อตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าอะไรเป็นเหตุของอะไร เพียงแต่มีงานวิจัยที่สนับสนุนว่าเด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมองตนเองว่า เป็นผู้ที่มีความสามารถรับรู้ตนเองในด้านดี มีความพอใจในตนเอง มีการประเมินคุณค่าในตนเองสูงแต่เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะมีความรู้สึกตรงกันข้ามกับที่กล่าวมา (จันทร์ฉาย พิทักษ์ศิริกุล. 2532 : 21)

1.3 ภาวะทางอารมณ์ เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความพอใจ ความเป็นสุข ความวิตกกังวลเกิดจากการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นแล้วส่งผลต่อการประเมินตนเอง บุคคลที่ประเมินตนเองไปในทางที่ดีจะแสดงความรู้สึกพึงพอใจในตนเองและมีภาวะอารมณ์ทางด้านบวก อันเป็นการส่งเสริมให้บุคคลมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงขึ้น ส่วนบุคคลที่ประเมินตนเองในทางที่ไม่ดีจะไม่มี ความพอใจในภาวะปัจจุบันของตนเอง และมองว่าตนเองไม่สามารถจะประสบความสำเร็จในอนาคตได้ ซึ่งส่งผลให้ความภาคภูมิใจในตนเองลดต่ำลง

1.4 ค่านิยมส่วนบุคคล บุคคลจะประเมินตนเองกับสิ่งที่ตนเองให้คุณค่า ให้ความสำคัญ บุคคลที่ให้คุณค่าแก่ความสำเร็จทางด้านการเรียน ถ้าเขาประสบความสำเร็จแล้ว เขาจะประเมินคุณค่าของตนเองต่ำลง การให้คุณค่าของบุคคลแก่สิ่งหนึ่งสิ่งใดจะสอดคล้องกับสิ่งที่สังคมให้คุณค่า ถ้ามีความสอดคล้อง การเห็นคุณค่าในตนเองก็ยิ่งสูงขึ้น ถ้าค่านิยมส่วนตัวของเขาไม่สอดคล้องกับค่านิยมของสังคม บุคคลจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำลง

1.5 ความทะเยอทะยานหรือระดับความมุ่งหวัง การตัดสินคุณค่าของคนอยู่บนพื้นฐานของการเปรียบเทียบผลงาน และความสามารถของตนกับมาตรฐานส่วนตนที่ตั้งไว้ ถ้าบุคคลมีผลงานและความสามารถตรงตามเกณฑ์หรือดีกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ บุคคลจะเกิดการเห็นคุณค่าในตนเอง ในทางตรงกันข้าม ถ้าไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ บุคคลจะรู้สึกว่าตนเองล้มเหลว ซึ่งจะส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของเขา

นอกจากนี้ ในส่วนขององค์ประกอบที่เป็นลักษณะเฉพาะส่วนบุคคล พรจันทร์ และกอบกุล (วิไลพรรณ สวัสดิ์พาณิชย์. 2536 :17 ; อ้างอิงจาก พรจันทร์ และกอบกุล. ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง ดังนี้

1. บุคลิกภาพของบุคคล

เนื่องจากการเห็นคุณค่าในตนเองมีการพัฒนามาเรื่อยๆควบคู่กับการพัฒนาบุคลิกภาพของบุคคล จากผลการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อม ถ้าบุคลิกภาพของบุคคลเป็นคน เข้มแข็งมาแต่เดิม บุคคลก็จะมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าบุคคลที่มีบุคลิกภาพอ่อนแอ

2. สถานะทางเศรษฐกิจและสังคม

บุคคลที่มีสถานะทางเศรษฐกิจและสังคมดีจะเกิดความมั่นใจ เนื่องจากไม่ต้องพึ่งพาบุคคลอื่น จึงประเมินตนเองไปทางที่มีคุณค่า ส่วนบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่ดี ซึ่งหากต้องพึ่งพาผู้อื่นก็จะประเมินตนเองในทางลบ

3. พื้นฐานทางด้านการศึกษา

บุคคลที่มีการศึกษาสูง ความภาคภูมิใจในตนเองก็ยิ่งสูงขึ้น เนื่องจากบุคคลที่มีการศึกษาสูงจะมีความรู้ มีแนวทางในการตัดสินใจ หรือเลือกปฏิบัติได้มากกว่า ทำให้บุคคลเกิดความมั่นใจ เชื่อในอำนาจการกระทำของตนเอง เมื่อเผชิญกับภาวะเครียด จะสามารถควบคุมตนเองและตัดสินใจปัญหานั้นได้ จึงประเมินตนเองไปในทางที่มีคุณค่า

4. อายุ

บุคคลที่อยู่ในช่วงอายุ 30-40 ปี การเห็นคุณค่าในตนเองจะพัฒนาสูงสุด บุคคลจะมีความเป็นตัวของตัวเอง มีความภาคภูมิใจและประสบความสำเร็จในชีวิตการทำงานจึงประเมินตนเองไปในทางที่มีคุณค่า

2. องค์ประกอบภายนอกตน

สภาพแวดล้อมที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ด้วยส่งผลให้บุคคลเกิดการเห็นคุณค่าในตนเองที่แตกต่างกัน ประกอบไปด้วย

2.1 สัมพันธภาพในครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา

คูเปอร์สมิท (นาคยา วงศ์หลีกภัย. 2532 : 3-4 ; อ้างอิงจาก Coopersmith. 1981 : 236) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลอย่างมีนัยสำคัญต่อเด็กในการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเอง คือ สัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่และเด็กโดยอยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมดังนี้ คือ

2.1.1 การที่พ่อแม่ยอมรับเด็กทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดเกี่ยวกับความคิดความรู้สึก และคุณค่าอย่างที่เป็นอยู่

2.1.2 การที่พ่อแม่กำหนดขอบเขตของการกระทำไว้อย่างชัดเจน และดูแลให้เด็กทำตาม ทำให้เกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย

2.1.3 การที่พ่อแม่ให้ความนับถือ ให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่เด็กในขอบเขตการกระทำที่กำหนดให้ และเน้นการให้รางวัลมากกว่าการลงโทษ

2.2 โรงเรียนและการศึกษา

โรงเรียนสามารถจัดสภาพแวดล้อมในการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กได้ต่อจากที่บ้าน การที่ครูเปิดโอกาสให้เด็กสามารถทำกิจกรรมต่างๆได้อย่างอิสระ โดยไม่ขัดต่อระเบียบที่วางไว้ การให้ความช่วยเหลือแก่เด็กในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้เด็กได้เกิดความรู้สึกว่า

ตนเองได้รับการยอมรับจากครู เพื่อนๆในห้องเรียนจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีความมั่นใจในตนเอง เกิดความสำเร็จทางการศึกษา

2.3 สถานภาพทางสังคม

บุคคลที่มาจากสถานภาพทางสังคมในระดับสูงจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่า บุคคลที่มีสถานภาพทางสังคมในระดับปานกลางและต่ำ

2.4 สังคม-กลุ่มเพื่อน

การเห็นคุณค่าในตนเองนอกจากจะพัฒนามาจากความรักการยอมรับที่แท้จริงจาก พ่อแม่แล้ว สังคมและกลุ่มเพื่อนก็นับเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง กล่าวคือ บุคคลจะเรียนรู้ตนเอง ให้คุณค่าตนเองโดยประเมินและเปรียบเทียบกับเพื่อนในเรื่องของ ทักษะ ความสามารถ และความถนัด หากสิ่งเหล่านี้ได้รับการยอมรับยกย่องจากกลุ่มเพื่อนที่เขา นิยมชื่นชอบ บุคคลก็จะมองว่าตนเองมีคุณค่ามีความหมาย และการตัดสินใจให้คุณค่าในตนเองย่อมสูงขึ้น (ชยาพร ลิ้ประเสริฐ. 2535 : 28 ; อ้างอิงจาก Hamchek. 1978 : 4-5)

ลักษณะของบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงและต่ำ

นิราศศิริ โรจนธรรมกุล (2535 : 30-31) กล่าวว่า บุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง จะสามารถรับรู้คุณค่าของตนตามความเป็นจริง ตระหนักถึงศักยภาพของตน มีจิตใจที่เปิดกว้างและยอมรับสิ่งต่างๆที่เกิดขึ้นตามความเป็นจริง สามารถแสดงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม มีความกระตือรือร้น เป็นผู้นำในการอภิปราย มีความเป็นตัวของตัวเองในการแสดงความคิดเห็น และมีความเชื่อมั่นในตนเองว่ามีความสามารถในการทำงานให้ประสบความสำเร็จ สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นเฉพาะหน้า มีความคิดสร้างสรรค์ มองโลกในแง่ดี ตลอดจนเป็นผู้มีความพึงพอใจและเคารพในตนเอง ตระหนักถึงความรับผิดชอบทั้งต่อตนเองและผู้อื่น สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อบุคคลและสิ่งแวดล้อม

ส่วนบุคคลที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ กล่าวว่า มักจะใช้กลไกในการป้องกันตนเองรับรู้ ว่าตนเองด้อยค่า หรือมีค่าเกินความเป็นจริง จะไม่ค่อยเชื่อมั่นในตนเอง มองว่าตนเองเป็นคนไม่ดี ไม่มีความสามารถ จึงส่งผลเกิดความรู้สึกว่าตนเองมีปมด้อย ไม่ชอบแสดงตน เก็บตัว มีความวิตกกังวลสูง ไม่มีความพยายามทำงานที่ยาก แสวงหาการยอมรับจากบุคคลอื่น เพื่อให้เกิดการยอมรับตนเอง และมักแสดงความเข้มแข็งแต่แท้จริงแล้วบุคคลเหล่านี้จะมีความรู้สึกท้อแท้หวาดกลัว ไม่มั่นใจในตนเอง หวั่นไหวต่อคำวิพากษ์วิจารณ์ มีความยุ่งยากใจในการแก้ปัญหา ไม่สามารถสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นๆ ได้

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองกับเพศ

เพศเป็นส่วนประกอบภายในที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยทั่วไปแล้วสังคมและวัฒนธรรมมักจะมีค่านิยมที่ดีต่อเพศชายมากกว่าเพศหญิง จึงมีเงื่อนไขหลายประการที่ส่งผลให้เพศชายมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเพศหญิง ทั้งนี้เพศชายมักได้รับมอบหมายตำแหน่งที่มีอำนาจทางสังคม ในขณะที่เพศหญิงได้รับตำแหน่งทางสังคมที่ด้อยกว่า จะเห็นได้จากการเลือกหัวหน้าชั้นและประธานนักเรียน มักเป็นเพศชาย ส่วนตำแหน่งเลขาธิการ เภรัญญิก มักเป็นเพศหญิง (ศศิกานต์ ธนะโสธร. 2529 : 8; อ้างอิงมา Kaplan and Sedney. 1980 :220)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองกับเพศ

มิลเลอร์ (Miller. 1975 : 141-142) ได้ศึกษาผลของอายุ การศึกษาและฐานะของบิดาที่ทำให้เกิดการเห็นคุณค่าในตนเองในตัวบุตร โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นคนผิวดำที่อาศัยอยู่ในเมืองจำนวน 61 คน และคนผิวขาวที่อาศัยอยู่แถบชานเมืองจำนวน 97 คน และใช้แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของคุเปอร์สมิธ พบว่าเพศชายมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเพศหญิง

ชวาทซ์ (Schwartz. 1987 : n.d.) ศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นเชื้อสายยิวจำนวน 255 คน ในประเทศแคนาดา ใช้แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของโรเซนเบิร์ก พบว่าเพศชายมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเพศหญิง

มุขเลนแคมป์ และเซเลส (Muhlenkamp and Sayles. 1986 : 334-338) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง การสนับสนุนทางสังคม และการดูแลสุขภาพโดยใช้แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของคุเปอร์สมิธ พบว่าเพศชายมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูงกว่าเพศหญิง

นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม (2519 : 78-80) ศึกษาบุคลิกภาพแสดงตัว ความเชื่อมั่นในตนเองและความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอุดรดิตถ์พบว่า บุคลิกภาพแสดงตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อมั่นในตนเองและความภาคภูมิใจในตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนหญิงมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักเรียนในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอุดรดิตถ์มีคะแนนความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เยาวลักษณ์ มหาสิทธิวัฒน์ (2529) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การเปลี่ยนแปลงทางกาย จิต สังคม ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและพฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี พบว่าเพศชายมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองมากกว่าเพศหญิง

ศศิگانต์ ฐนะโสธร (2529 : 49) ศึกษาผลของการมีตำแหน่งเป็นหัวหน้าห้องต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า กลุ่มทดลองทั้งเพศชายและเพศหญิงที่ได้รับคัดเลือกและปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้าห้อง มีคะแนนความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองไม่ แตกต่างกับและกลุ่มทดลองเพศหญิงและชายมีคะแนนความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้นไม่ แตกต่างกัน

สถิต ภัศระ (2535 : 78-79) ศึกษาปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลวัยรุ่น พบว่า บุคคลวัยรุ่นชายมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่าบุคคลวัยรุ่นหญิง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และบุคคลวัยรุ่นที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน มีความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกัน

อนุรักษ์ บัณฑิตยชาติ (2542) ได้ศึกษาถึงความตระหนักในคุณค่าของตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า นักเรียนชายและหญิงมีความตระหนักในคุณค่าของตนเองไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับ สมพิศ ชัยกิจ (2536) ที่ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนราธิวาส พบว่านักเรียนชายและหญิงมีการเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างกัน

สาวิตรี ทยานศิลป์ (2544) ศึกษาอิทธิพลของครอบครัวต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นพบว่าวัยรุ่นชายมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าวัยรุ่นหญิง

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้นเป็นการศึกษาความแตกต่างทางเพศทั้งในแง่ของระดับการเห็นคุณค่าในตนเองและในด้านความสัมพันธ์ของการเห็นคุณค่าในตนเองกับตัวแปรอื่น ซึ่งส่วนใหญ่พบว่าเพศชายมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเพศหญิง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองกับระดับการศึกษา

บุคคลที่มีการศึกษาสูงการเห็นคุณค่าในตนเองก็ยิ่งสูงขึ้น เนื่องจากบุคคลที่มีการศึกษาสูงจะมีความรู้ มีแนวทางในการตัดสินใจ หรือเลือกปฏิบัติได้มากกว่า ทำให้บุคคลเกิดความมั่นใจ เชื่อในอำนาจการกระทำของตนเอง เมื่อเผชิญกับภาวะเครียด จะสามารถควบคุมตนเองและตัดสินใจปัญหานั้นได้ จึงประเมินตนเองไปในทางที่มีคุณค่า การประสบความสำเร็จหรือล้มเหลว ในการเรียนมีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง สถิติปัญญาจึงมีผลต่อสมรรถภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งจะทำให้เกิดความสำเร็จและเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเอง (Coopersmith. 1981 : 123-125) การเห็นคุณค่าในตนเองจะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จทั้งในครอบครัว โรงเรียน และสังคมทั่วไป ดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวเรื่องการเรียนรู้ของผู้ที่อยู่ในวัยเรียน จึงส่งผลต่อระดับการเห็นคุณค่าในตนเองได้ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับสถิติปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย โดยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเป็นลักษณะเฉพาะของบุคคลซึ่งจะมีขีดจำกัดในเรื่องของความสามารถทั่วไป สมรรถภาพและการกระทำ มีความสัมพันธ์กับการ

ประสบความสำเร็จของบุคคลทั้งในโรงเรียนและสังคม โดยเฉพาะในวัยเรียนการประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวในการเรียนมีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง สถิติปัญญาจึงมีผลต่อสมรรถภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งจะทำให้เกิดความสำเร็จและเพิ่มการเห็นคุณค่าในตนเอง(Coopersmith. 1981 : 123-125) การเห็นคุณค่าในตนเองจะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับความสามารถที่จะกระทำสิ่งต่างๆ ให้ประสบความสำเร็จทั้งในครอบครัว โรงเรียน และสังคมทั่วไป ดังนั้นความสำเร็จหรือความล้มเหลวเรื่องการเรียนของผู้ที่อยู่ในวัยเรียน จึงส่งผลกระทบต่อระดับการเห็นคุณค่าในตนเองได้ ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับสถิติปัญญาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วย อย่างไรก็ตามยังไม่มีผลการวิจัยที่ยืนยันว่าระหว่างความรู้สึกที่ดีต่อตนเองกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่าอะไรเป็นเหตุของอะไร เพียงแต่มีงานวิจัยที่สนับสนุนว่า เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมองตนเองว่า เป็นผู้ที่มีความสามารถรับรู้ตนเองในด้านดี มีความพอใจในตนเอง มีการประเมินคุณค่าในตนเองสูงแต่เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะมีความรู้สึกตรงกันข้ามกับที่ กล่าวมา (จันทร์ฉาย พัทธกิจศิริกุล. 2532 : 21)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองกับระดับการศึกษา

เปอร์กี (Purkey. 1970 : 25) กล่าวว่ามื่อนักวิจัยหลายท่าน เช่น Diller Stotland and Zander, Borislow and Dyson ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องความสำเร็จและความล้มเหลวในสถานการณต่างๆมีผลกระทบต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของแต่ละบุคคลหรือไม่เพียงใด ผลการศึกษาสรุปได้ความตรงกันว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หรือนักเรียนที่ประสบความสำเร็จเกี่ยวกับความคาดหวังทางการเรียนจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของลีเวนเบิร์ก (Levenberg. 1976 : 7299-A) ที่พบว่า การประเมินตน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กันทางบวก

ประเทิน มหาพันธุ์ และคณะ (2521) ได้ทำการศึกษาการกระทำผิดกฎหมายของเยาวชนไทย พบว่า เยาวชนที่กระทำผิดกฎหมายมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อตนเองมากกว่าเยาวชนที่ไม่กระทำผิดกฎหมาย มีความมุ่งมั่นในชีวิตที่ต่ำกว่า มีความเชื่อในเรื่องโชคชะตามากกว่า มีความมุ่งหวังทางการศึกษาที่ต่ำกว่า ประสบความสำเร็จในโรงเรียนมากกว่าและมีความรู้สึกที่ไม่ดีต่อโรงเรียนมากกว่าเยาวชนที่ไม่ได้กระทำผิดกฎหมาย

อนุรักษ์ บัณฑิตยชาติ (2542) ได้ศึกษาถึงความตระหนักในคุณค่าของตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่า บุคคลที่มีการศึกษาสูงจะมีความรู้ในการตัดสินใจ หรือเลือกปฏิบัติได้ทำให้เกิดความมั่นใจ เชื่อในอำนาจการกระทำของตนเอง เมื่อเผชิญกับเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความวิตกกังวลหรือเกิดภาวะทางอารมณ์ต่างๆ ควบคุมตนเอง ดัดสินปัญหา ประเมินตนเองในทางมีคุณค่า

รูปนี้ย้ ตั้งจิตภักดีสกุล (2545) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองและความรู้สึกสิ้นหวังในเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง ผลการศึกษาพบว่า เด็กและเยาวชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยความรู้สึกสิ้นหวังต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือเด็กและเยาวชนที่มีการศึกษาดำจะมีความรู้สึกสิ้นหวังสูงกว่าเด็กและเยาวชนที่มีการศึกษาสูงกว่า

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้นจะเห็นได้ว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมีระดับการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่า

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองกับฐานะทางเศรษฐกิจของครัว

รายได้ของครอบครัวเป็นปัจจัยที่สำคัญอย่างหนึ่งโดยฐานะทางเศรษฐกิจเป็นเหมือนแหล่งประโยชน์ของบุคคลและมีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง (เยาวัลักษณ์ มหาสิทธิวัฒน์. 2529) บุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมดีจะเกิดความมั่นใจ เนื่องจากไม่ต้องพึ่งพาบุคคลอื่น จึงประเมินตนเองไปทางที่มีคุณค่า ส่วนบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมไม่ดีซึ่งหากต้องพึ่งพาผู้อื่นก็จะประเมินตนเองในทางลบ และจากทฤษฎีของมาสโลว์ที่กล่าวพฤติกรรมของมนุษย์ทุกรูปแบบเกิดจากแรงจูงใจของตนเอง ซึ่งได้แบ่งแรงจูงใจเป็น 5 ลำดับชั้น โดยแรงจูงใจลำดับต้นต้องได้ รับการตอบสนองก่อน แรงจูงใจลำดับสูงจึงพัฒนาตามมาลำดับดังนี้

แรงจูงใจลำดับที่ 1 มนุษย์ต้องได้รับการตอบสนองทางสรีรวิทยาเป็นพื้นฐานก่อน ได้แก่ ปัจจัย 4 คือ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และอื่นๆ แล้วจึงพัฒนาความต้องการประเภทอื่นๆตามมาได้ ถ้าความต้องการอันดับแรกยังไม่ได้รับการตอบสนองพอเพียง แรงจูงใจประเภทอื่นๆก็ยากที่จะเกิดขึ้นได้

แรงจูงใจลำดับที่ 2 เป็นความต้องการความปลอดภัยแห่งตนเองและทรัพย์สิน ถ้าไม่ได้รับการตอบสนอง มนุษย์จะเกิดอาการหวาดผวาก่อให้เกิดความกลัวในสิ่งอื่นๆตามมาทั้งทางร่างกายและจิตใจ

แรงจูงใจลำดับที่ 3 เป็นความต้องการเป็นเจ้าของ เช่น มีความรู้สึกว่ามีชาติตระกูล มีครอบครัว มีครู มีสถาบัน ฯลฯ กับความต้องการที่จะได้รับความรักจากผู้อื่น ด้วยการหว่านไยดูแลผู้อื่นเช่นเดียวกัน อาทิ การเลี้ยงดูบุตร การเลี้ยงสัตว์ ฯลฯ

แรงจูงใจลำดับที่ 4 เป็นการแสวงหาและรักษาศักดิ์ศรีเกียรติยศ ทั้งโดยตนเองสำนึกและผู้อื่นกล่าวยกย่อง เช่น การมีเกียรติ มีชื่อเสียง นับถือตนเอง ซึ่งมีผลทำให้สุขภาพจิตดี เกิดความนับถือและเคารพตนเอง กับการได้รับการนับถือจากผู้อื่นอย่างจริงใจ

แรงจูงใจลำดับที่ 5 เป็นการตระหนักรู้ในความสามารถของตน และประพัตินตามความสามารถอย่างเต็มศักยภาพ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้อื่น สังคมและส่วนรวมเป็นสำคัญ อันนำไปสู่การเป็นมนุษย์โดยสมบูรณ์

จากทฤษฎีของมาสโลว์จะเห็นว่าฐานะทางเศรษฐกิจเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ต้องได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอก่อนถึงจะผ่านไปสู่ความต้องการความนับถือและเคารพตนเองหรือการที่ บุคคล จะเกิดการเห็นคุณค่าในตนเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองกับฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว

เยาวลักษณ์ มหาสิทธิวัฒน์ (2529) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การเปลี่ยนแปลงทางกาย จิต สังคม ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและพฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี พบว่าสตรีที่มีรายได้น้อยจะมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำ

วิไลพรรณ สวัสดิ์พาณิชย์ และคณะ (2542) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองกับการดูแลตนเองของมารดาในระยะหลังคลอดที่ติดเชื้อเอชไอวี พบว่ามารดาในระยะหลังคลอดที่ติดเชื้อเอชไอวี ที่มีรายได้ของครอบครัวมากกว่า 6,000 บาทจะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าครอบครัวที่มีรายได้ต่ำกว่า

ระวีพรรณ เลขะวิวัฒน์ (2544) ศึกษาการสนับสนุนทางสังคมและความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้ใหญ่ตอนต้น ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างคนว่างงานและคนมีงานทำในปี 2543 พบว่ากลุ่มคนที่มีการมีงานทำที่มีรายได้สูงจะมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองสูงกว่ากลุ่มคนที่มีการมีงานทำที่มีรายได้ต่ำ

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้นจะเห็นว่ารายได้หรือฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีความสำคัญต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง ผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่สูงกว่าจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำกว่า

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองกับสถานภาพของครอบครัว

ครอช และสทริบ (Crouch and Strub. 1983 : 77) กล่าวว่า "พื้นฐานของการเห็นคุณค่าในตนเองเกิดมาจากในครอบครัวเป็นส่วนใหญ่" สอดคล้องกับที่แบร์รี่ (Barry. 1989 : 13) ที่ได้อธิบายว่าการเห็นคุณค่าในตนเองเป็นภาวะทางจิตที่ได้รับการพัฒนามาตั้งแต่วัยเด็กเป็นผลสะท้อนที่เกิดจากการได้รับการสัมผัสและความรักจากผู้เลี้ยงดู ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเป็นพื้นฐานของการรับรู้การเห็นคุณค่าของตนเองของเด็ก เด็กที่อยู่ในครอบครัวที่มีความรักและได้รับการยอมรับในคุณค่าของตนแล้ว จะสะสมความรู้สึกของการเห็นคุณค่าในตนเองไว้ในจิตใจ ส่วนเด็กที่ถูกปฏิเสธหรือถูกดูหมิ่นจะ

มีความรู้สึกต่ำต้อยและกระทบกระเทือนจิตใจ ซึ่งแนวคิดนี้คล้ายคลึงกับทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของ ซัลลิเวน (Sullivan) ที่กล่าวว่า การเห็นคุณค่าในตนเองในเด็ก มารดาที่ แสดงความรักและความพอใจบุตรจะทำให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ส่วนเด็กที่ไม่ได้รับความรักและความสนใจจาก มารดาจะรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าต่ำ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของคูเปอร์สมิท (Coopersmith. 1981 : 236) ที่พบว่า องค์ประกอบมีส่วนสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองสูงขึ้นได้แก่ การยอมรับในตัวเด็กของบิดามารดา ข้อบังคับในการเลี้ยงดูและความชัดเจนที่ บิดามารดากำหนดไว้ ความเอาใจใส่และการให้เสรีภาพต่อเด็ก รวมทั้งการเห็นคุณค่าในตนเองของ บิดามารดา ครอบครัวที่ตั้งกฎเกณฑ์กำหนดแนวปฏิบัติไว้อย่างชัดเจนจะใช้วิธีการลงโทษที่รุนแรง น้อยกว่า เด็กที่ได้รับการเลี้ยงดูอย่างเหมาะสมได้รับความอบอุ่น จะสร้างให้เด็กมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง ส่วนเด็กที่ขาดความรัก ถูกทอดทิ้งจะพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองในระดับต่ำ

ไมเซนเฮลเดอร์ (Meisenhender. 1985 : 128) ได้ชี้ให้เห็นว่า บิดามารดามีอิทธิพลต่อการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองของบุคคล เขาอ้างถึงการศึกษาของ โรเซนเบิร์ก (Rosenberg. 1965 : n.d.) ซึ่งได้ทำการศึกษาในเด็กนักเรียนชั้นเด็กเล็กและชั้นเด็กโตจำนวน 5,024 คน พบว่า ภูมิหลังและทัศนคติของบิดามารดามีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเด็กชั้นอื่นๆ เด็กที่มาจาก ครอบครัวที่มีปัญหาจะมีผลกระทบต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง การศึกษาดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ประสพการณ์จากการเลี้ยงดูของบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่สะสมมาในอดีตมีผลมากต่อการพัฒนาการเห็นคุณค่าในตนเองในปัจจุบัน โดยเฉพาะปริมาณการดูแลเอาใจใส่และความหวังใยของ บิดามารดา การได้รับการยอมรับในขณะที่เด็กเติบโตขึ้น สิ่งเหล่านี้จะสร้างเสริมความรู้สึกที่มั่นคงของการรักตนเองและความคาดหวังให้ผู้อื่นรักตน ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของเด็กจะขยายจากความรักความเอาใจใส่ของบิดามารดาและบุคคลในครอบครัวออกมาสู่เพื่อน โดยที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองจะขึ้นอยู่กับการได้รับผลสำเร็จตามเป้าหมาย แรกสุดเด็กจะปฏิบัติตนเพื่อให้บิดามารดาพอใจ ต่อมาเป้าหมายจะค่อยๆขยายมาอยู่บนพื้นฐานกลุ่มมากขึ้นเรื่อยๆ ดังนั้น ช่วงวัยเด็กตอนกลางจึงเป็นวัยที่รากฐานการเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กจะพัฒนาขึ้นได้จากสังคมภายนอก ครอบครัว (Meneil. 1975 : 106-108 ; citing Buss. 1973 : 43) โครงสร้างทางสังคมของวัยเด็กตอนกลางจะครอบคลุมด้านต่างๆ เช่น กลุ่มเพื่อน สถานะทางสังคม การคล้อยตามกลุ่ม เด็กจะมีความต้องการเห็นคุณค่าในตนเองโดยการเรียนรู้ด้วยตนเอง ซึ่งวัดได้จากสิ่งที่เพื่อนคิดต่อตัวเขา เด็กจะเริ่มพัฒนาสติปัญญา ทักษะทางสังคม และความมั่นใจในตนเองให้สูงขึ้น ปฏิกริยาจากเพื่อนและบุคคลรอบข้างจะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมที่เขาแสดงออก หากเด็กได้รับความรักจากครอบครัว และเพื่อนๆ ก็จะมองตนเองในทางบวก แต่ถ้าครอบครัวไม่เห็นคุณค่าของเขาแสดงความรังเกียจวิพากษ์วิจารณ์และไม่ยอมรับเขา จะทำให้เด็กมีการเห็นคุณค่าในตนเองในทางลบ (Barry. 1989 :

98) ดังนั้นความเอาใจใส่ของสมาชิกในครอบครัว และการมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนจึงมีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเอง การเห็นคุณค่าในตนเองจะเพิ่มขึ้นตามอายุซึ่งมีผลอย่างมากตั้งแต่ช่วงวัยรุ่นถึงวัยผู้ใหญ่ตอนต้น ในวัยนี้มีมโนทัศน์เกี่ยวกับตนเองจะมีการเปลี่ยนแปลงมากกว่าระยะใดๆ เพราะเมื่อเด็กอยู่ระหว่างวัยรุ่น โรงเรียนและเพื่อนๆ จะสนองความต้องการใหม่ๆซึ่งบิดามารดาไม่สามารถตอบสนองให้ได้ นั่นคือความต้องการตำแหน่งในสังคม เพราะฉะนั้นเด็กจะถูกอิทธิพลของเพื่อนครอบงำอย่างรุนแรง พฤติกรรมของเขาจะเปลี่ยนตามที่เพื่อนๆในวัยเดียวกันได้สนองตอบต่อเขา ยอมรับ และวิพากษ์วิจารณ์ตัวเขาทั้งในทางบวกและทางลบ เป็นผลให้เกิดทัศนคติต่อตนเอง และเกิดการเปลี่ยนแปลงการเห็นคุณค่าในตนเองขึ้นอาจเป็นทางบวกหรือทางลบ (Ausubel. 1968 : 284)

สภาพแวดล้อมที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์ด้วยส่งผลให้บุคคลเกิดการเห็นคุณค่าในตนเองที่แตกต่างกันประกอบไปด้วย สัมพันธภาพในครอบครัวและการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดา คูเปอร์สมิท (นาคยา วงศ์หลีกภัย. 2532 : 3-4 ; อ้างอิงจาก Coopersmith. 1981 : 236)

1. การที่พ่อแม่ยอมรับเด็กทั้งหมดหรือเกือบทั้งหมดเกี่ยวกับความคิดความรู้สึก และคุณค่าอย่างที่เป็นอยู่
2. การที่พ่อแม่กำหนดขอบเขตของการกระทำไว้อย่างชัดเจนและดูแลให้เด็กทำตามทำให้เกิดความรู้สึกมั่นคงปลอดภัยการที่พ่อแม่ให้ความนับถือ ให้ความสำคัญอิสระแก่เด็กในขอบเขตการกระทำที่กำหนดให้ และเน้นการให้รางวัลมากกว่าการลงโทษ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองกับสภาพภาพของครอบครัว

กิงเพชร ธนะชัยวิบูลย์วัฒน์ (2534) ได้ทำการศึกษาอัตมโนทัศน์ของวัยรุ่นเพศชายที่กระทำผิดกฎหมายในสถานฝึกอบรมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยแบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบวัดอัตมโนทัศน์เทนเนสซี และแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูของ ชูศรี หลักเพชร และสมพงษ์ ติรพัฒน์ ผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นเพศชายที่กระทำผิดกฎหมายที่บิดามารดาอยู่ร่วมกันมีอัตมโนทัศน์สูงกว่าวัยรุ่นเพศชายที่บิดามารดาไม่ได้ อยู่ร่วมกัน วัยรุ่นเพศชายที่กระทำผิดกฎหมายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวด กวดขัน แบบปล่อยปละละเลย และแบบประชาธิปไตย มีอัตมโนทัศน์แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

นงลักษณ์ วงศ์ประเสริฐ (2534) ศึกษาเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ของวัยรุ่นปกติกับวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดในสถานบำบัดรักษาของกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบวัดเทนเนสซี พบว่าวัยรุ่นปกติมีอัตมโนทัศน์ทั้ง 10 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านศีลธรรมจรรยา ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว

ด้านสังคม ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง ด้านความเป็นเอกลักษณ์ ด้านความพึงพอใจในตนเอง ด้านพฤติกรรมที่ตนแสดงออก และด้านรวมดีกว่าวัยรุ่นติดยาเสพติด วัยรุ่นที่ติดยาเสพติดหญิงมีอัตราในทัศนคติดีกว่าวัยรุ่นติดยาเสพติดชาย และวัยรุ่นที่มีอายุมากกว่าจะมีอัตราในทัศนคติดีกว่าวัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า

อารยา ด้านพานิช (2542) การศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของเยาวชนผู้กระทำผิดชายและหญิงในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง จำนวน 469 คน ผลการวิจัยพบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนผู้กระทำผิดชายและหญิง ไม่มีความแตกต่างกัน องค์ประกอบด้านการเห็นคุณค่าในตนเองด้านตนเองโดยทั่วไป และองค์ประกอบด้านสังคมก็ไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตามมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านครอบครัว ที่พบว่าเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ซึ่งอาศัยอยู่กับบิดามารดา และมีการให้ความรัก ดูแลเอาใจใส่ดีจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง

รูปนัย ตั้งจิตภักดีสกุล (2545) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองและความรู้สึกสิ้นหวังในเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง ผลการศึกษาพบว่าเด็กและเยาวชนที่มีความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดาต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้นจะเห็นว่าสถานภาพของครอบครัวที่บิดามารดาอยู่ร่วมกัน และมีการดูแลเอาใจใส่ต่อบุตรส่วนใหญ่จะส่งผลให้เด็กเติบโตขึ้นมาเป็นบุคคลที่มีความเชื่อมั่น มั่นใจ ในตนเองมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าครอบครัวที่บิดามารดาไม่ได้อยู่ร่วมกันหรืออย่าร้างกัน

3.เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแบบ A และ B

ความหมายของบุคลิกภาพ

อัลพอร์ท (Allport. 1982) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นระบบการเคลื่อนไหวของอินทรีย์ที่อยู่ภายในจิตใจบุคคล ซึ่งเป็นตัวกำหนดคุณลักษณะประจำตัวของบุคคลนั้นทั้งหมด

มอริส (Morris. 1979) กล่าวว่า บุคลิกภาพ หมายถึง รูปแบบของลักษณะต่างๆ (traits) ประจำตัวของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม อารมณ์ แรงจูงใจ ความคิดและทัศนคติ

จรรยา สุวรรณทัต (2526) ให้นิยามว่าบุคลิกภาพ คือ คุณลักษณะกลุ่มหนึ่ง ซึ่งแยกบุคคลให้ตาเห็นได้ว่าไม่เหมือนกัน แต่ละคนจะมีแบบฉบับและคุณลักษณะนี้เป็นของตนเองเปรียบเสมือนรอยพิมพ์นิ้วมือ

พรวณีย์ ช. เจนจิต (2528) กล่าวว่า บุคลิกภาพเป็นคุณลักษณะเฉพาะของบุคคลเป็นตัวกำหนดพฤติกรรม ซึ่งทำให้บุคคลมีพฤติกรรมและแนวคิดต่างจากคนอื่น

โสภา ชูพิกุลชัย (2529) ให้ความหมายของบุคลิกภาพว่า คือ ลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ประจำตัวของบุคคล หมายถึงไปถึงความสามารถ อารมณ์ และประสบการณ์ต่างๆที่ทำให้บุคคลนั้นเป็นอยู่ในลักษณะที่เราพบเห็นในปัจจุบัน

จากคำจำกัดความข้างต้น พอสรุปได้ว่า บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะประจำตัวของแต่ละบุคคล รวมถึงความสามารถ อารมณ์ ประสบการณ์ต่างๆซึ่งเป็นตัวกำหนดให้บุคคลแตกต่างจากบุคคลอื่น และทำให้บุคคลนั้นมีลักษณะอย่างที่เราเห็นในปัจจุบัน

โครงสร้างของบุคลิกภาพ

นักจิตวิทยาหลายท่านสนใจและพยายามศึกษาค้นคว้าเพื่อหาคำอธิบายว่าอะไร คือ โครงสร้างหลักที่ประกอบเป็นบุคลิกภาพของบุคคล จากการศึกษาและค้นคว้าของนักจิตวิทยาหลายท่าน พบว่า ปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อโครงสร้างของบุคลิกภาพหรือเป็นตัวกำหนดบุคลิกภาพได้แก่ พันธุกรรมและสิ่งแวดล้อม ซึ่งปัจจัยทั้งสองนี้จะมีอิทธิพลไม่เท่าเทียมกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะแต่ละอย่าง ถ้าเป็นลักษณะทางกาย ความสามารถทางปัญญา พันธุกรรมจะมีอิทธิพลมากกว่าสิ่งแวดล้อม แต่ถ้าเป็นลักษณะทางสังคมหรืออารมณ์ สิ่งแวดล้อมจะมีอิทธิพลมากกว่า (Hurlock. 1974)

ชไนเดอร์ (Schneider. 1990) กล่าวว่า โครงสร้างของบุคลิกภาพนั้นเป็นผลของการปฏิสัมพันธ์ (Interaction) ระหว่างองค์ประกอบต่างๆ เหล่านี้ คือ

1. ส่วนประกอบภายในของบุคคล อันได้แก่ ลักษณะทางร่างกายที่ถ่ายทอดทางพันธุกรรม ธรรมชาติของอารมณ์ สติปัญญา และแรงจูงใจตามธรรมชาติ ซึ่งส่วนประกอบเหล่านี้สืบเนื่องมาจากพันธุกรรมเป็นส่วนใหญ่
2. บุคคลจะมีพัฒนาการในด้านต่างๆ ในแบบฉบับของตน ผลของการพัฒนาจะเป็นเช่นไรขึ้นอยู่กับพันธุกรรมและการปรุงแต่งภายหลัง
3. ประสบการณ์ที่แต่ละคนได้รับจากสิ่งแวดล้อม เช่น อิทธิพลจากการอบรมเลี้ยงดูจากที่บ้าน ประสบการณ์จากโรงเรียน และชุมชนที่อยู่อาศัย
4. การฝึกหัด การเรียนรู้ที่อาจได้จากการศึกษาและคำแนะนำจากพ่อแม่
5. ความสามารถเฉพาะตัวของแต่ละบุคคลในการเลือกปฏิบัติงาน

ซึ่งองค์ประกอบทั้ง 5 ประการนี้จะมีการทำงานเกี่ยวข้องกัน ส่งผลให้บุคคลแสดงพฤติกรรมในรูปแบบต่างๆ เช่น เจตคติ ความทะเยอทะยาน อากัปกริยา ฯลฯ ของบุคคล พฤติกรรมต่างๆ เหล่านี้

จะต้องมีความสอดคล้องกัน มีความสัมพันธ์กัน รวมตัวกันอย่างกลมกลืนเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหรือมีแบบฉบับบุคลิกภาพเป็นของตัวเองดังที่เรียกว่า Integrated Personality

ทฤษฎีเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

ได้มีผู้จัดแบ่งประเภทของทฤษฎีไว้หลายแบบโดยรวบรวมทฤษฎีที่มีแนวความคิดคล้ายคลึงกันหรือมีรากฐานเดียวกันให้รวมอยู่ในกลุ่มเดียวกัน หรือขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่จะใช้ในการจัด อาจจัดตามนักทฤษฎีที่เป็นผู้นำกลุ่มนั้นๆ หรือจัดตามหลักการทั่วไปใหญ่ๆ ที่กลุ่มนั้นยึดถือ ซึ่งทฤษฎีที่ใช้วิเคราะห์บุคลิกภาพโดยทั่วไป ได้แก่ 1) ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychanalytic Theory) 2) ทฤษฎีโครงสร้าง (Constitutional Theory) 3) ทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะนิสัย (Trait Theory) 4) ทฤษฎีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (Social Theory) และ 5) ทฤษฎีการตระหนักในความสามารถแห่งตน (Self-Actualization) สำหรับในการศึกษาค้นคว้าวิจัยในครั้งนี้จะกล่าวถึงแต่เพียงทฤษฎีบุคลิกภาพแบบเอและบี ซึ่งอาจจัดอยู่ในกลุ่มทฤษฎีเกี่ยวกับลักษณะนิสัย (Trait Theory) ดังมีรายละเอียดดังนี้

ประวัติการศึกษาบุคลิกภาพแบบเอและบี

ในปี ค.ศ. 1950 แพทย์ได้ทำการศึกษาถึงสาเหตุของการเกิดโรคหัวใจในผู้ป่วยโดยสาเหตุที่ค้นพบเช่น การมีระดับคอเลสเตอรอลในกระแสเลือดสูง การไม่ออกกำลังกาย การสูบบุหรี่ การมีระดับความดันโลหิตสูงนั้นเป็นเพียงสาเหตุส่วนหนึ่งเท่านั้น แต่ไม่ใช่สาเหตุทั้งหมดและไม่สามารถใช้อธิบายการเกิดโรคหัวใจในผู้ป่วยบางรายได้ แต่จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้ป่วยในกลุ่มนี้พบว่าผู้ป่วยโรคหัวใจมีพฤติกรรมที่แตกต่างไปจากผู้ป่วยโรคอื่นๆ คือ มีลักษณะกระตือรือร้น ตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา มีแรงขับในการทำงานสูงมากกว่าผู้ป่วยที่ไม่มีปัญหาโรคหัวใจ มีแนวโน้มในการใช้พลังงานมาก (Friedman and Roseman, 1977) ซึ่งจากการค้นพบนี้นำไปสู่การคาดคะเนทางบุคลิกภาพในแง่ที่ว่าบุคลิกภาพสามารถเป็นตัวทำนายการเกิดโรคหัวใจได้ และเรียกบุคลิกภาพแบบนี้ว่า "Coronaryprone Behavior Pattern" ปัจจุบันบุคลิกภาพนี้เป็นที่รู้จักกันทั่วไปในรูปแบบของพฤติกรรมแบบเอและบี (Type A- Type B Behavior Pattern) ซึ่งลักษณะของพฤติกรรมแบบเอเป็นลักษณะเปิดเผย หรือสุดขั้วของการแสดงออก ส่วนพฤติกรรมแบบบี จะเป็นลักษณะที่ตรงกันข้ามกับแบบเอ

ลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ

ไพร์ (Price, 1982) กล่าวว่า พฤติกรรมแบบเอนั้นเป็นพฤติกรรมที่มีลักษณะเปิดเผยหรือ

สุดขั้ว (Extreme) ของการแสดงออก ซึ่งมีลักษณะของพฤติกรรม ดังนี้

1. ความทะเยอทะยาน (Ambition) หมายถึงความต้องการหรือความปรารถนาของบุคคลที่จะมีความเจริญก้าวหน้าในชีวิต มีอำนาจ มีตำแหน่งหน้าที่การงานที่สูง มีความมั่นคงร่ำรวย มีชื่อเสียง และจะพยายามทุกวิถีทางเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพื่อเป็นการพิสูจน์ว่าตนเก่ง เป็นผู้มีความสามารถและประสบความสำเร็จในชีวิต
2. ตั้งมาตรฐานในการทำงานไว้มากเกินไป (Setting Excessively High Performance Standard) หมายถึง การตั้งเป้าหมายของการทำงานที่ว่า เมื่อลงมือจะทำอะไรต้องทำให้ได้ ทำได้ดี ที่สุด ให้ได้ทั้งปริมาณและคุณภาพมากที่สุด
3. มีแรงขับในการทำงานสูง หมายถึงบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ เป็นบุคคลที่มีความกระตือรือร้นสูงในการทำงาน ชอบทำงานหนัก มักทำงานตลอดเวลา ทำงานให้ได้จำนวนมากๆ ทั้งนี้เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่ตั้งไว้
4. ชอบการแข่งขัน (Competition) หมายถึง ลักษณะที่ชอบช่วงชิง ต่อสู้แข่งขันกับผู้อื่น เพื่อที่ตนจะได้ในสิ่งที่ต้องการและให้ได้ในสิ่งที่ดีกว่าผู้อื่น
5. มีความก้าวร้าว (Aggressiveness) เป็นลักษณะพฤติกรรมที่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาทำลายทรัพย์สิน ทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย หรือบาดเจ็บทางร่างกาย หรือทางด้านจิตใจ อาจจะใช้วาจาดูถูกผู้อื่น หรือทำให้ผู้อื่นขายหน้า
6. มีการเร่งรีบ (Time Urgency) เกิดจากความรู้สึกที่ถูกกดดันจากเวลาอยู่ตลอดเวลา บุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ จะรู้สึกว่าเวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว ไม่มีเวลาเพียงพอที่จะกระทำการต่างๆ มักจะมองเวลาเพื่อดูเวลาอยู่เสมอ จะทำงานตามแผนงานจนเสร็จตามเวลาที่ตั้งไว้มีความเร่งรีบตลอดเวลาเพื่อใช้เวลาให้เกิดประโยชน์มากที่สุดทั้งนี้ เพื่อที่จะได้รับค่าตอบแทนหรือสรเสริญเมื่อทำงานเสร็จตามที่กำหนดไว้ และทำให้รู้สึกภูมิใจในความสามารถของตน
7. มีความอดทนต่ำ (Impatience) หมายถึง ลักษณะที่ไม่อดทนต่อการรอคอย ใจร้อน ขี้เบื่อ รำคาญ ซึ่งความอดทนต่ำนี้มีความสัมพันธ์กับการที่มีความเร่งรีบและถูกกดดันจากเวลา
8. มีลักษณะในการสร้างศัตรูกับผู้อื่น (Hostility) หมายถึง ลักษณะชอบแสดงออกในการข่มขู่ผู้อื่นต้องการให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย แสดงออกถึงความเป็นศัตรู ต่อต้านและไม่เป็นมิตร มีความอาฆาตแค้น ขาดความเห็นอกเห็นใจ
9. มีลักษณะการพูดและการเคลื่อนไหวรวดเร็ว (Speech and Motor Characteristics) หมายถึง พฤติกรรมการเคลื่อนไหวรวดเร็วแบบเด็ก จะเร่งรีบในกิจกรรมธรรมดาหรือกิจวัตรประจำวันทั่วไปเสมอ เช่น เดินเร็ว รับประทานอาหารเร็ว พูดเร็ว เคลื่อนไหวรวดเร็ว แสดงกิริยาต่างๆ อย่างรวดเร็วและเร่งรีบ และมักเคลื่อนไหวกล่อมเนื้อบริเวณใบหน้าและตามร่างกาย เช่น ขมวดคิ้ว

พูดเร็ว พูดคล่อง เสียงดัง และมักพูดก่อนที่คู่สนทนาจะพูดจบ กำมือและกัดฟันเสมอ มักแสดงกิริยาเสื่อมถอย เช่น เลิกคิ้ว ยกไหล่ ห่อปาก เป็นต้น

อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533) กล่าวว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมแบบเอ คือ ผู้ที่มีลักษณะที่ชอบทำงานได้มาก ๆ ในเวลาน้อย ๆ มีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว มีความมานะมากในการทำงานอย่างหนึ่งให้ประสบความสำเร็จ ฝ่าฟันอุปสรรคต่าง ๆ เพื่อให้ได้ความสัมฤทธิ์ผล ชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว ทนไม่ได้ออกกำลังกายที่ล่าช้า มีความต้องการพักผ่อนน้อยกว่าคนอื่น

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าบุคลิกภาพแบบเอ หมายถึง ลักษณะของบุคคลที่มีความทะเยอทะยาน ตั้งมาตรฐานในการทำงานไว้สูง มีแรงขับในการทำงานสูง ชอบแข่งขัน มีความก้าวร้าว มักทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความเร่งรีบ มีความอดทนต่ำ ชอบแสดงออกในทางข่มขู่ มีลักษณะการพูดและการเคลื่อนไหวเร็ว และมีความพยายามในการทำสิ่งต่าง ๆ ให้สำเร็จโดยมีทั้งปริมาณและคุณภาพ

ลักษณะบุคลิกภาพแบบบี

เฟรนแมนและโรสแมน (Friedman and Roseman. 1977) กล่าวว่า บุคลิกภาพแบบบี คือ บุคคลที่มีลักษณะแตกต่างไปจากบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ คือ จะมีความต้องการเติมเต็มสิ่งต่าง ๆ น้อยกว่า มีความสามารถทางด้านการคิดพิจารณา ความรอบคอบ การประมาณการณ์มากกว่า ทำให้เป็นบุคคลที่มีลักษณะมั่นคง ทำให้เกิดความเชื่อมั่นและปลอดภัยมากกว่าที่จะทำให้เกิดความรู้สึกว่าถูกกระตุ้น เกิดความรำคาญ ร้อนรน โกรธโมโหง่ายแบบบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ

ไพซ์ (Price. 1982) กล่าวว่า บุคลิกภาพแบบบี คือ ลักษณะของบุคคลที่มีพฤติกรรมตรงข้ามกับพฤติกรรมแบบเอหรือเป็นบุคคลที่มีลักษณะพฤติกรรมที่ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมแบบเอโดยสิ้นเชิง

เบอเกอร์ (Burger. 1986) กล่าวว่า บุคลิกภาพแบบบี คือ บุคคลที่มีลักษณะชอบพักผ่อนใช้ชีวิตอย่างสบาย ไม่เร่งรีบ อาจจะทำงานหนักในบางโอกาส แต่จะมีแรงขับในการทำงานน้อย

อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533) กล่าวว่า บุคลิกภาพแบบบี คือ บุคคลที่มีลักษณะเรื่อย ๆ เฉื่อย ๆ ชอบการพักผ่อน ดำเนินชีวิตแบบง่าย ๆ และไม่ชอบทำงานในเวลาอันเร่งรีบ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า บุคลิกภาพแบบบีคือ เป็นผู้ที่มีความสามารถด้านการคิดพิจารณา มีความรอบคอบ มีลักษณะมั่นคง ทำให้เกิดความรู้สึกเชื่อมั่นและปลอดภัย ชอบใช้ชีวิตสบาย ๆ ไม่เร่งรีบ

การวัดบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี

แบบวัดบุคลิกภาพทั้ง 2 แบบนี้ ในปัจจุบันมี 3 แบบวัดคือ (อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล. 2533 : 21)

แบบที่ 1 แบบสัมภาษณ์อย่างมีโครงสร้าง (Structured Interview SI) ประกอบด้วยคำถาม 25 ข้อ เป็นการถามโดยให้ผู้ตอบรายงานพฤติกรรมตนเองในสถานการณ์ต่างๆ ที่ทำให้คนที่มิบุคลิกภาพแบบเอ ไม่สามารถทนได้ เช่น สถานการณ์ที่ทำให้โกรธ สถานการณ์ที่มีการแข่งขันอย่างมาก แบบสัมภาษณ์นี้เป็นการวัดการแสดงออกทางด้านกายภาพ

แบบวัดที่ 2 มาตรฐานวัดลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ ของ แฟรมมิงแฮม (Framingham Type A Scale : FTAS) เป็นแบบวัดรายงานของตนเอง เช่นเดียวกับแบบที่ 1 ประกอบด้วยคำถาม 10 ข้อ วัดทางด้านแรงขับมุ่งสัมฤทธิ์ การมีความรู้สึกที่เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว และการรับรู้ถึงความกดดันในการทำงาน

แบบวัดที่ 3 แบบสำรวจการกระทำของเจกินส์ (Jenkins Activity Survey หรือ Jas) เป็นแบบสอบถามรายงานตนเอง ซึ่ง อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533 : 21) ไปปรับปรุงเป็นแบบสอบถามประกอบด้วยข้อคำถาม 20 ข้อ เป็นแบบวัดที่คล้ายกับแบบวัดแบบแรก แต่ได้ดัดแปลงให้เป็นแบบสอบถามแบบปรนัย ได้วิเคราะห์คุณภาพแล้วปรากฏว่า คนที่ได้คะแนนจากแบบสอบถามนี้สูงจะเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ ส่วนผู้ที่ได้คะแนนแบบวัดนี้ต่ำจะเป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบบี แบบวัดนี้จะวัดความรู้สึกที่มีต่อสถานการณ์ต่างๆ โดยเฉพาะสถานการณ์ในการทำงาน ความกดดันในการทำงานและสถานการณ์การแข่งขัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแบบเอและแบบบี

อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533 : 126-127) ได้ศึกษาตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาต่อในระดับบัณฑิตศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ที่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อจำนวน 120 คน และไม่มีพฤติกรรมศึกษาต่อ จำนวน 120 คน ตัวแปรที่ศึกษา คือ จิตลักษณะพื้นฐานของบุคคล และสภาพแวดล้อมที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการศึกษาต่อ ในการศึกษาจิตลักษณะพื้นฐานนั้น ศึกษาจากบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี ผลการวิจัยพบว่า ผู้ที่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อจะมีบุคลิกภาพแบบเอ มากกว่าผู้ที่ไม่มีพฤติกรรมการศึกษาต่อ โดยเฉพาะในกลุ่มคนโสด ส่วนกลุ่มคนที่มีครอบครัว และมีบุคลิกภาพแบบเอ จะมีทัศนคติที่ดีต่อการศึกษาต่อมากกว่าคนที่มีบุคลิกภาพแบบบี

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยไม่พบการศึกษาโดยตรงถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับบุคลิกภาพแบบเอและบุคลิกภาพแบบบี

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองกับบุคลิกภาพแบบ A และ B

เยาวชนที่กระทำผิดมักมีปัญหาทางด้านจิตใจ ชอบแสวงหาการยอมรับจากบุคคลอื่น เกิดความสับสนในบทบาทของตน ทำให้เยาวชนมีพฤติกรรมแสดงออกไม่เหมาะสม (นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม. 2519 : 6-7) มีบุคลิกภาพขาดการเห็นคุณค่าในตนเอง ไม่เข้าใจและเห็นความสามารถของตนเอง เกิดความท้อแท้ สิ้นหวังในการพัฒนาตนเอง ไม่มีความกระตือรือร้นที่จะแสวงหาความรู้ มีความกังวล เครียด เศร้าซึม คับข้องใจ มีการใช้วิธีรุนแรงในการแก้ปัญหาต่างๆ พุดจาหยาบคาย ทำร้ายตนเองและผู้อื่น (มยุรี สาสิวงศ์. 2535 :5; อ้างอิงจาก Rosenberg. 1965) พบว่าวัยรุ่นที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำมักจะมีอาการเครียดทางประสาท ไม่สนใจพฤติกรรมหรือกิจกรรมทางสังคม และมีความคาดหวังในความสำเร็จของชีวิตต่ำ ส่วนผลงานวิจัยของเมธี วงศ์ธีระพันธ์ (2534 : 79) พบว่าเยาวชนที่กระทำผิดมีแนวโน้มเป็นบุคคลที่เก็บตัว มีทัศนคติที่ท้อถอย ไม่ชอบต่อสู้ดิ้นรน มักตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของผู้อื่น ไม่ค่อยเชื่อมั่นในตนเองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองในทางที่ไม่ดี รู้สึกด้อยเป็นบุคคลที่ขาดความสุข มีความรู้สึกนึกคิดและพฤติกรรมที่คับแคบ ขาดความกระตือรือร้น ชอบใช้กลไกป้องกันตนเองเพื่อปกป้องการเห็นคุณค่าในตนเอง ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมไม่ได้ มีอารมณ์อ่อนไหวง่าย ยุ่งเหยิง สับสน ไม่เป็นระเบียบ ขาดความอดทน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของนิพนธ์ แจ้งเอี่ยม (2519 : 49-51) พบว่าคนที่มีบุคลิกภาพแสดงตัวจะเป็นคนที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูง มีความเชื่อมั่นสูง ส่วนคนที่เก็บตัวการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ และมีความเชื่อมั่นต่ำ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเองกับบุคลิกภาพแบบ A และ B

จากการทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องผู้วิจัยไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับบุคลิกภาพแบบเอและบุคลิกภาพแบบบีโดยตรงแต่พบงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

คูเปอร์สมิท (อารยา ด้านพาณิชย์. 2542 : 16 ; อ้างอิงจาก Coopersmith. 1968) ศึกษาระดับความรู้สึกมีคุณค่าแห่งตนในเด็กชายวัยรุ่นชาวอเมริกาใต้ จำนวน 85 คน พบว่าเด็กชายแต่ละลักษณะจะมีการเห็นคุณค่าแห่งตนในระดับที่แตกต่างกัน เด็กที่มีความรู้สึกมีคุณค่าแห่งตนสูงจะมีลักษณะกระตือรือร้น กล้าแสดงออก และมีแนวโน้มที่จะประสบความสำเร็จทั้งทางด้านวิชาการและสังคม เด็กเหล่านี้จะมีความเชื่อมั่นในการรับรู้ของตนเองและปฏิบัติต่างๆ และมีความเชื่อว่าความพยายามของตนเองจะบรรลุเป้าหมายได้ และคาดหวังว่าจะได้รับการยอมรับ ในทางตรงกันข้ามเด็กที่มีความรู้สึกมีคุณค่าแห่งตนต่ำจะมีลักษณะท้อแท้และซึมเศร้า แยกตัว ไม่เป็นที่รัก ไม่กล้าแสดง

ออก และไม่มีการต่อสู้กับอุปสรรค เมื่อต้องออกสังคมเด็กเหล่านี้มักยืนบังอยู่ข้างหลัง และเป็นผู้ฟังมากกว่าที่จะแสดงความคิดเห็นในกิจกรรมต่างๆ มีความรู้สึกไวต่อการถูกวิพากษ์วิจารณ์ และหมกมุ่นอยู่กับปัญหาภายในบ่อยๆ

เจอร์แมน (จินดาพร แสงแก้ว. 2541 :24 ; อ้างอิงจาก German. 1986 : 75-83) ศึกษาบุคลิกภาพ ความภาคภูมิใจในตนเอง และลักษณะของครอบครัวของวัยรุ่นหญิงที่ถูกกระทำทารุณทางเพศ พบว่า การกระทำทารุณทางเพศจากบุคคลในครอบครัวจะส่งผลต่อบุคลิกภาพ การเห็นคุณค่าในตนเอง และสภาพครอบครัวของวัยรุ่นดังกล่าว โดยวัยรุ่นกลุ่มนี้จะมีลักษณะต่างๆ เช่น หลีกหนีสังคม ขี้อาย มีความรู้สึกผิด ก้าวร้าว มีความภาคภูมิใจในตนเองต่ำกว่าเกณฑ์ปกติของวัยรุ่นทั่วไป นอกจากนี้วัยรุ่นที่ถูกกระทำทารุณทางเพศเหล่านี้ไม่ค่อยมีความสุขและไม่ค่อยพึงพอใจในตนเอง แต่อย่างไรก็ตามพบว่าวัยรุ่นเหล่านี้ยังต้องการที่จะศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียนต่อไป อีกทั้งยังมีปัญหาเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างสมาชิกในครอบครัว นอกจากนี้ยังพบว่า บิดาที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว จะมีการกระทำทารุณกรรมทางเพศกับบุตรสาวของตน

นิพนธ์ แจ้งเอียด (2519 : 78-80) ศึกษาบุคลิกภาพแสดงตัว ความเชื่อมั่นในตนเองและความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า บุคลิกภาพแสดงตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อมั่นในตนเองและความภาคภูมิใจในตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนหญิงมีความภาคภูมิใจในตนเองสูงกว่านักเรียนชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนนักเรียนในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอุดรดิตถ์มีคะแนนความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กาญจนา พงศ์พฤกษ์ (2522) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกันของพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก ความวิตกกังวล และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง พบว่าความวิตกกังวลมีสหสัมพันธ์ทางลบกับความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชมพูนุช พงษ์ศิริ (2535 : 73-74) ที่ศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย พบว่านักศึกษาที่มีบุคลิกภาพแบบเอ มีความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยสูงกว่าแบบบี

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่าบุคคลที่มีบุคลิกภาพแสดงตัว มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความวิตกกังวลซึ่งเป็นลักษณะของบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบเอจะการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบบี

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เพื่อเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน โดยการดำเนินการวิจัยมีรายละเอียดแบ่งออกเป็นหัวข้อดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
ลักษณะของเครื่องมือ
เกณฑ์การให้คะแนน
การเก็บรวบรวมข้อมูล
วิธีจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นเยาวชนผู้กระทำผิดชายและหญิง อายุระหว่าง 14 – 18 ปี ซึ่งกระทำผิดและถูกจับส่งมายังสถานฝึกอบรมเพื่อรอการตัดสิน และเยาวชนผู้กระทำผิดที่ถูกศาลตัดสินให้อยู่รับการฝึกและอบรมในสถานฝึกและอบรมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี จำนวน 250 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นเยาวชนผู้กระทำผิดชายและหญิง อายุระหว่าง 14 – 18 ปี ซึ่งกระทำผิดและถูกจับส่งมายังสถานฝึกและอบรมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี จำนวน 169 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน

คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเองซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว สถานภาพของครอบครัว ดังตัวอย่าง

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง
ข้อมูลส่วนตัว

1. เพศ

☐ 1) ชาย

☐ 2) หญิง

2. ระดับการศึกษา

☐ 1) ไม่ได้เรียน

☐ 2) ชั้นประถมศึกษา

☐ 3) ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า

☐ 4) ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

3. ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว

☐ 1) ขาดแคลน

☐ 2) พอใช้

☐ 3) เหลือใช้

4. สถานภาพของครอบครัว

☐ 1) บิดามารดาอยู่ด้วยกัน

☐ 2) บิดามารดาแยกกันอยู่ / หย่าร้าง

☐ 3) บิดาและหรือมารดาเสียชีวิต

✓ ตอนที่ 2 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง

1. ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเห็นคุณค่าในตนเอง
 2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยนำมาจากแบบวัดของ ฌาพร พุ่มพฤษ (2529) ได้สร้างขึ้นตามแนวคิดของ คูเปอร์ สมิธ (Coopersmith Self-esteem Inventory) โดยแบบวัดนี้ครอบคลุมนิยามของการเห็นคุณค่าในตนเอง
 3. แบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเองของฌาพร พุ่มพฤษ (2529) หาความเชื่อมั่นโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .8859 ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .820
- ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตั้งแต่จริงที่สุด จริงมาก จริงครึ่งหนึ่ง จริงน้อย และไม่จริงเลย จำนวน 33 ข้อ ประกอบไปด้วยข้อความที่มีความหมายทางบวก และข้อความที่มีความหมายทางลบ ให้ผู้ตอบแบบสอบถามเลือกตอบโดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบเพียงคำตอบเดียว

ตัวอย่างแบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านข้อความแต่ละข้อและพิจารณาว่าข้อใดเป็นจริงมากที่สุด โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบเพียงคำตอบเดียว

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริงมาก	จริงครึ่งหนึ่ง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
0	ข้าพเจ้ามักยอมแพ้อะไรง่าย ๆ					
00	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณค่าตนเองไม่เคยทำอะไรเป็นผลสำเร็จ					
000	ข้าพเจ้ามีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย					

เกณฑ์การให้คะแนนขึ้นอยู่กับข้อความที่เป็นคำถามว่าเป็นทางบวกหรือทางลบ โดยการให้คะแนนมีดังนี้

1. ข้อความที่เป็นคำถามด้านบวก
 - ให้ 5 คะแนน หากตอบว่า จริงที่สุด
 - ให้ 4 คะแนน หากตอบว่า จริงมาก
 - ให้ 3 คะแนน หากตอบว่า จริงครึ่งหนึ่ง
 - ให้ 2 คะแนน หากตอบว่า จริงน้อย
 - ให้ 1 คะแนน หากตอบว่า ไม่จริงเลย

2. ข้อความที่เป็นคำถามด้านลบ
 - ให้ 5 คะแนน หากตอบว่า ไม่จริงเลย
 - ให้ 4 คะแนน หากตอบว่า จริงน้อย
 - ให้ 3 คะแนน หากตอบว่า จริงครึ่งหนึ่ง
 - ให้ 2 คะแนน หากตอบว่า จริงมาก
 - ให้ 1 คะแนน หากตอบว่า จริงที่สุด

✓ ระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง

ผู้วิจัยได้แบ่งระดับการเห็นคุณค่าในตนเองออกเป็น 3 ระดับ คือ สูง ปานกลาง ต่ำ โดยคำนวณคะแนนแต่ละระดับดังนี้ คะแนนสูงสุด – คะแนนต่ำสุด แล้วนำมาหารด้วยสาม ซึ่งได้คะแนนเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- คะแนน 33 – 77 แสดงถึงการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ
- คะแนน 78 – 122 แสดงถึงการเห็นคุณค่าในตนเองปานกลาง
- คะแนน 123 – 165 แสดงถึงการเห็นคุณค่าในตนเองสูง

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพแบบ A และแบบ B

แบบสอบถามบุคลิกภาพแบบ A และแบบ B

1. ผู้วิจัยศึกษานิยามศัพท์เฉพาะ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแบบ A และแบบ B
2. ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบี ซึ่งเป็นแบบวัดที่ อัจฉรา วงศ์วัฒนามงคล (2533 :159-162) ดัดแปลงมาจากแบบสำรวจการกระทำของเจนกินส์ (Jenkins Activity Survey) โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 6 ระดับ ตั้งแต่ จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย จริงน้อยที่สุด ไม่จริงเลย

3. แบบวัดบุคลิกภาพแบบเอ และบุคลิกภาพแบบบีของ อัจฉรา วงศ์พัฒนามงคล (2533) หาความเชื่อมั่นโดยวิธีหาสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha – Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) ได้ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .82 ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ.775

ตัวอย่างแบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

คำชี้แจง ขอให้ท่านอ่านข้อความแต่ละข้อและพิจารณาว่าข้อใดเป็นจริงมากที่สุด โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องคำตอบเพียงคำตอบเดียว

ข้อที่	ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด	ไม่จริงเลย
0	เมื่อท่านมีนัดท่านมักไปถึงที่นัดหมายก่อนเวลา						
00	ท่านรู้สึกโมโหถ้ามีคนมาขัดจังหวะเวลาที่ท่านกำลังทำงาน						
000	ท่านคิดว่าเวลาผ่านไปรวดเร็วจนท่านไม่สามารถทำสิ่งที่ท่านตั้งใจได้						

แบบสอบถามประกอบไปด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในชีวิตประจำวัน โดยให้ผู้ตอบแสดงความรู้สึกของตนต่อข้อความที่ให้มา โดยมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 6 อันดับ ตั้งแต่ จริงมากที่สุดจนถึงไม่จริงเลย ประกอบไปด้วยคำถามทั้งหมด 20 ข้อ เกณฑ์การให้คะแนนมีดังนี้

1. ข้อที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ A ให้คะแนนดังนี้

จริงมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
จริงมาก	ให้ 4 คะแนน
จริงปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
จริงน้อย	ให้ 2 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

ไม่จริงเลย	ให้ 0 คะแนน
2. ข้อที่มีลักษณะบุคลิกภาพแบบ B ให้คะแนนดังนี้
จริงมากที่สุด	ให้ 0 คะแนน
จริงมาก	ให้ 1 คะแนน
จริงปานกลาง	ให้ 2 คะแนน
จริงน้อย	ให้ 3 คะแนน
จริงน้อยที่สุด	ให้ 4 คะแนน
ไม่จริงเลย	ให้ 5 คะแนน

การแปลความหมายของบุคลิกภาพแบบ A และแบบ B ใช้เกณฑ์ดังนี้
 คะแนนของแบบสอบถามนี้จะอยู่ระหว่าง 0 – 100 คะแนน
 ผู้ที่ได้คะแนน 51 – 100 คะแนน มีบุคลิกภาพแบบ A
 ผู้ที่ได้คะแนน 0 – 50 คะแนน มีบุคลิกภาพแบบ B

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในงานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ผู้วิจัยติดต่อขอหนังสือรับรองจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ถึงผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี เพื่อขออนุมัติให้ผู้วิจัยเข้าไปเก็บข้อมูลในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง
3. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้วนำไปวิเคราะห์ข้อมูลตามวิธีทางสถิติต่อไป

วิธีจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อรวบรวมแบบสอบถามได้เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้
2. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เอสพีเอสเอส (SPSS : Statistical Package for the Social Science) ในการดำเนินงานและวิเคราะห์ค่าต่างๆ ดังต่อไปนี้

3. นำข้อมูลตอนที่1 เป็นข้อมูลทั่วไปของเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี มาแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ตามตัวแปร เพศ ระดับการศึกษา ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว สถานภาพของครอบครัว

4. นำข้อมูลตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการเห็นคุณค่าในตนเอง มาหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. นำข้อมูลตอนที่3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพแบบเอและแบบบี มาหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

6. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่มที่เป็นอิสระจากกัน โดยใช้การทดสอบค่าที (t-test independent) เพื่อทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 1,3,5

7. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การทดสอบแบบการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ในการทดสอบสมมติฐาน ข้อที่ 2,4 เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ้ (Scheffe')

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลตามลำดับดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ต่างๆ แทนความหมายดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน (Standard Devition)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา (t-distribution)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา (F-distribution)
p	แทน	ความน่าจะเป็น (Probability)
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)
SS	แทน	ผลรวมของค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลรวมของค่าความเบี่ยงเบนยกกำลังสอง
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี จำนวน 169 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่ได้ตอบรับสมบูรณ์ ร้อยละ 100 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส ฟอร์ วินโดวส์ (SPSS for Windows / Statistical Package for the Sciences for Windows) ดำเนินการวิเคราะห์โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน จ.ชลบุรี เกี่ยวกับเพศ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ สถานภาพของครอบครัว นำเสนอในตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูล การเห็นคุณค่าในตนเองและบุคลิกภาพ ของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ. ชลบุรี โดยแสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยข้อมูลการเห็นคุณค่าในตนเอง ของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ตามตัวแปร เพศ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ สถานภาพของครอบครัว โดยทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1, 3, 5 และค่าเอฟ (F-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2, 4 นำเสนอในตารางรูปประกอบความเรียง

ผลการศึกษาค้นคว้า

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน จ.ชลบุรี จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ สถานภาพของครอบครัว ดังแสดงในตาราง

ตาราง 1 จำนวนและค่าร้อยละของข้อมูลทั่วไป ของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และสถานภาพของครอบครัว

ตัวแปร	N	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	143	84.60
หญิง	26	15.40
รวม	169	100.00
ระดับการศึกษา		
ไม่ได้เรียน	10	5.90
ชั้นประถมศึกษา	62	36.70
ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า	87	51.50

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวแปร	N	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า	10	5.90
รวม	169	100.00
ฐานะทางเศรษฐกิจ		
ขาดแคลน	20	11.80
พอใช้	147	87.00
เหลือใช้	2	1.20
รวม	169	100.00
สถานภาพของครอบครัว		
บิดามารดาอยู่ด้วยกัน	60	35.50
บิดามารดาแยกกันอยู่ / หย่าร้าง	69	40.80
บิดาและหรือมารดาเสียชีวิต	40	23.70
รวม	169	100.00

จากตาราง 1 พบว่า เยาวชนเพศชายมีมากกว่าเยาวชนเพศหญิง คือเยาวชนเพศชายคิดเป็นร้อยละ 84.60 เยาวชนเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 15.40

เยาวชนที่มีระดับการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่ามีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 51.50 การศึกษาระดับประถมศึกษาคิดเป็นร้อยละ 36.70 และเยาวชนที่ไม่ได้เรียนหนังสือกับเยาวชนที่มีการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่ามีจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 5.90

เยาวชนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับพอใช้มีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 87.00 ขาดแคลนคิดเป็นร้อยละ 11.80 และเหลือใช้มีน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 1.20

เยาวชนที่มีสถานภาพของครอบครัวบิดามารดาแยกกันอยู่/หย่าร้างมีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 40.8 รองลงมาคือบิดามารดาอยู่ด้วยกันคิดเป็นร้อยละ 35.50 และบิดาและหรือมารดาเสียชีวิตมีจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 23.70

ตาราง 2 จำนวนและค่าร้อยละของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่เห็นคุณค่าในตนเองระดับสูง ปานกลาง ต่ำ

ตัวแปร	คะแนน	N	ร้อยละ
การเห็นคุณค่าในตนเอง			
ระดับสูง	123-165	1	6.00
ระดับปานกลาง	78-122	114	67.50
ระดับต่ำ	33-77	54	32.00
รวม		169	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี ส่วนใหญ่มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 67.50 รองลงมามีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับต่ำคิดเป็นร้อยละ 32.00 และมีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูงมีคะแนนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 6.00

ตาราง 3 จำนวนและค่าร้อยละของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีบุคลิกภาพแบบA และบุคลิกภาพแบบB

ตัวแปร	คะแนน	N	ร้อยละ
บุคลิกภาพ			
แบบ A	51-100	142	84.00
แบบ B	0-50	27	16.00
รวม		169	100.00

จากตาราง 3 แสดงว่า เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ. ชลบุรี ส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพแบบ A คิดเป็นร้อยละ 84.00 และบุคลิกภาพแบบ B คิดเป็นร้อยละ 16.00

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูลการเห็นคุณค่าในตนเองและบุคลิกภาพของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี โดยแสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังปรากฏตามตาราง 4

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของการเห็นคุณค่าในตนเองและบุคลิกภาพของ เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี

ตัวแปร	N	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
การเห็นคุณค่าในตนเอง	169	115.95	14.60	ปานกลาง
บุคลิกภาพ	169	62.20	11.75	แบบ A

จากตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเห็นคุณค่าในตนเองของ เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 115.95 ค่าเฉลี่ยความเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 14.60 ซึ่งพบว่า เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี มีคะแนนเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง

บุคลิกภาพของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัด ชลบุรี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 62.20 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 11.75 ซึ่งพบว่าเยาวชนผู้กระทำผิดใน สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี ส่วนใหญ่จะมีบุคลิกภาพแบบ A

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของข้อมูลการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี ตามตัวแปร เพศ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สถานภาพของครอบครัว โดยทดสอบค่าที (t-test) และค่าเอฟ (F-test) ดังปรากฏตามตาราง 5

ตาราง 5 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย การเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี จำแนกตามตัวแปรเพศ

ตัวแปร	เพศ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	p-value
การเห็นคุณค่าในตนเอง	ชาย	143	115.00	14.69	-2.007	.046 *
	หญิง	26	121.19	13.19		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 แสดงว่าเยาวชนผู้กระทำผิดเพศหญิงมีคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเยาวชนผู้กระทำผิดเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 นั่นคือเยาวชนผู้กระทำผิดเพศชายและเพศหญิงมีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ว่าเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี เพศชายและเพศหญิงมีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน

ตาราง 6 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองของ
เยาวชนผู้กระทำผิด ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี จำแนกตามระดับ
การศึกษา

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
การเห็นคุณค่าในตนเอง					
ระหว่างกลุ่ม	3	628.341	209.447	.982	.403
ภายในกลุ่ม	165	35189.280	213.268		
รวม	168	35817.621			

จากตาราง 6 แสดงว่า เยาวชนผู้กระทำผิด ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเอง ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่า เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและ คุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่าง กัน

ตาราง 7 เปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนผู้กระทำผิด ในสถานพินิจและคุ้มครอง
เด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ตามตัวแปรฐานะทางเศรษฐกิจ

ตัวแปร	ฐานะทางเศรษฐกิจ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	p
การเห็นคุณค่าในตนเอง	ขาดแคลน	20	108.35	21.51	-1.805	.086
	พอใช้	147	117.24	13.04		

จากตาราง 7 แสดงว่าเยาวชนผู้กระทำผิด ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกัน มีคะแนนเฉลี่ยการเห็นคุณค่าใน ตนเองไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่าเยาวชนผู้กระทำผิด ในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจแตกต่างกันจะมีการเห็นคุณค่าใน ตนเองแตกต่างกัน

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียวของคะแนนการเห็นคุณค่าในตนเองของ
เยาวชนผู้กระทำผิด ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี จำแนกตามสถานภาพ
ของครอบครัว

แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
การเห็นคุณค่าในตนเอง					
ระหว่างกลุ่ม	3	2435.462	1217.731	6.055 **	0.003
ภายในกลุ่ม	165	33382.159	201.097		
รวม	168	35817.621			

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 พบว่ามีความแตกต่างกันของคะแนนเฉลี่ยการเห็นคุณค่าในตนเองระหว่าง
กลุ่มเยาวชนที่มีสถานภาพของครอบครัวบิดามารดาอยู่ด้วยกัน บิดามารดาแยกกันอยู่ / หย่าร้าง
และบิดาและหรือมารดาเสียชีวิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน
ข้อที่ 4 ที่ว่าเยาวชนผู้กระทำผิด ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีสถานภาพ
ของครอบครัวแตกต่างกันมีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน จึงนำไปทดสอบความแตกต่างเป็น
รายคู่ด้วยวิธีของ Scheffe ดังแสดงในตาราง 9

ตาราง 9 ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่จากคะแนนเฉลี่ยการเห็นคุณค่า
ในตนเองของเยาวชนผู้กระทำผิด ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี จำแนก
ตามสถานภาพของครอบครัว

สถานภาพของครอบครัว	$\bar{X}$	อยู่ด้วยกัน	แยกกันอยู่ / หย่าร้าง	บิดาและหรือ มารดาเสียชีวิต
		119.03	117.13	109.30
อยู่ด้วยกัน	119.03	-	.749	.004 **
แยกกันอยู่ / หย่าร้าง	117.13		-	.023 *
บิดาและหรือมารดาเสียชีวิต	109.30			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 แสดงว่า เยาวชนผู้กระทำผิดที่มีสถานภาพของครอบครัวบิดามารดาอยู่ด้วยกันและบิดาและหรือมารดาเสียชีวิต มีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 กล่าวคือ เยาวชนผู้กระทำผิดที่มีบิดามารดาอยู่ด้วยกันมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเยาวชนผู้กระทำผิดที่บิดาและหรือมารดาเสียชีวิต

เยาวชนผู้กระทำผิดที่มีสถานภาพของครอบครัวที่บิดามารดาแยกกันอยู่ / หย่าร้าง และบิดาและหรือมารดาเสียชีวิตมีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 กล่าวคือ เยาวชนผู้กระทำผิดที่บิดามารดาแยกกันอยู่ / หย่าร้าง มีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเยาวชนผู้กระทำผิดที่บิดาและหรือมารดาเสียชีวิต

ตาราง 10 เปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีบุคลิกภาพแบบ A และแบบ B

ตัวแปร	บุคลิกภาพ	N	$\bar{X}$	S.D.	t	p
การเห็นคุณค่าในตนเอง	แบบ A	142	116.07	14.82	.240	.811
	แบบ B	27	115.33	13.65		

จากตาราง 9 แสดงว่าเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีบุคลิกภาพแบบ A และแบบ B มีการเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 5 ที่ว่าเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีบุคลิกภาพแบบ A และแบบ B มีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับการเห็นคุณค่าในตนเอง ของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี
2. เพื่อศึกษาบุคลิกภาพของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ. ชลบุรี
3. เพื่อเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเอง ของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี จำแนกตามปัจจัยทางชีวสังคม ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษาฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว สถานภาพของครอบครัว
4. เพื่อเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีบุคลิกภาพแบบ A และ B

สมมติฐานการศึกษาค้นคว้า

1. เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี เพศชายและเพศหญิงมีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน
2. เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน
3. เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกันจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน
4. เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีสถานภาพของครอบครัวแตกต่างกันจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน
5. เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีบุคลิกภาพแบบ A กับแบบ B มีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน

ขอบเขตในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นเยาวชนผู้กระทำผิดชายและหญิงอายุระหว่าง 14 – 18 ปี ซึ่งกระทำผิดและถูกศาลตัดสินให้อยู่รับการฝึกและอบรมในสถานฝึกและอบรมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี จำนวน 250 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นเยาวชนผู้กระทำผิดชายและหญิง อายุระหว่าง 14 – 18 ปี ซึ่งกระทำผิดและถูกจับส่งมายังสถานฝึกและอบรมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี จำนวน 169 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเองซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วน

ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ จริงที่สุด จริงมาก จริงครึ่งหนึ่ง
จริงน้อย ไม่จริงเลย จำนวน 33 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า

(Rating Scale) 6 ระดับ คือ จริงมากที่สุด จริงมาก จริงปานกลาง จริงน้อย
จริงน้อยที่สุด ไม่จริงเลย จำนวน 20 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี จำนวน 169 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่ได้ตอบรับสมบูรณ์ ร้อยละ 100 ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส ฟอร์ วินโดวส์ (SPSS for Windows / Statistical Package for the Sciences for Windows) ดำเนินการวิเคราะห์ โดยแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี เกี่ยวกับเพศ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สถานภาพของครอบครัว นำเสนอในตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ข้อมูล การเห็นคุณค่าในตนเองและบุคลิกภาพ ของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ. ชลบุรี โดยแสดงค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยของข้อมูลการเห็นคุณค่าในตนเอง ของเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ตามตัวแปร เพศ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สถานภาพของครอบครัว โดยทดสอบค่าที (t-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 1,3,5 และค่าเอฟ (F-test) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 2,4 นำเสนอในตารางรูปประกอบความเรียง

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป

1.1 เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 84.60 ส่วนเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 15.40 ระดับการศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่ามีจำนวนมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 51.50 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับพอใช้มีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 87.00 สถานภาพของครอบครัวที่มีบิดามารดาแยกกันอยู่ / อยู่ย่ำร้าง มีมากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 40.80

1.2 เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง และส่วนใหญ่จะมีบุคลิกภาพแบบ A

2. วิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน

2.1 เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี เพศชายและเพศหญิงมีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2.2 เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างกัน

2.3 เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกันมีการเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างกัน

2.4 เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีสถานภาพของครอบครัวแตกต่างกันมีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.5 เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มี
บุคลิกภาพแบบAกับแบบB มีการเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเอง ของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก
และเยาวชน จ.ชลบุรี ตามตัวแปร เพศ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สถานภาพ
ของครอบครัว บุคลิกภาพแบบAและBพบว่า

1. เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ส่วนใหญ่
มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจเนื่องมาจากในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เยาวชน
เพศชายมีจำนวนมากกว่าเยาวชนเพศหญิงและจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่าเยาวชนเพศชายมีการ
เห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในเยาวชนเพศหญิงซึ่งมีจำนวนน้อยกว่ามีการเห็นคุณค่า
ในตนเองอยู่ในระดับสูง และการกระทำผิดของเยาวชนเพศหญิงส่วนใหญ่จะเป็นเหตุการณ์ที่ไม่ใช่เหตุ
การณ์ร้ายแรงมากเช่น เป็นการกระทำผิดในกรณีลักทรัพย์เป็นส่วนมากซึ่งอาจจะไม่ได้ส่งผลต่อการเห็น
คุณค่าในตนเองมากซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ รูปนีย์ ตั้งจิตภักดีสกุล (2545) ที่ศึกษาปัจจัยที่
สัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองและความรู้สึกสิ้นหวังในเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ในสถาน
พินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง ที่พบว่าลักษณะการกระทำความผิดมีความสัมพันธ์กับการเห็น
คุณค่าในตนเองกล่าวคือเยาวชนที่กระทำความผิดรุนแรงจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำกว่าเยาวชนที่
กระทำผิดรุนแรงน้อยกว่า

2. เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ส่วนใหญ่
มีบุคลิกภาพแบบA ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลิกภาพของเยาวชนผู้กระทำผิดจะมีแนวโน้มที่มีพฤติกรรม
ก้าวร้าว ใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหา ทำลายทรัพย์สินทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหายมีบุคลิก
ลักษณะในการสร้างศัตรูกับผู้อื่น ชอบแสดงออกในทางข่มขู่ ใจร้อน มีความอดทนต่อสิ่งต่างๆต่ำ จึงทำ
ให้เยาวชนมีโอกาสกระทำผิดได้มากขึ้น สอดคล้องกับโสภา พิกุลชัย (2529 : 70-71) ที่พบว่าเยาวชนที่
กระทำความผิดมักจะมีอารมณ์โมโหง่าย ควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ค่อยอยู่ ไม่ค่อยมีความอดทนต่อ
สิ่งต่างๆ ก้าวร้าว ใจร้อน และสอดคล้องกับการศึกษาของเมธี วงศ์ธีระพันธุ์ (2534 : 79) ที่พบว่าเยาวชน
ที่กระทำความผิดจะมีอารมณ์อ่อนไหวง่าย ยุ่งเหยิง สับสน ไม่เป็นระเบียบ ขาดความอดทน

3. เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีเพศต่าง
กันมีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติ
ฐานข้อที่ 1 ที่ว่าเยาวชนผู้กระทำผิด ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี เพศชายและ
เพศหญิง มีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้พบว่า เยาวชนผู้กระทำผิดเพศ
หญิงมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเยาวชนผู้กระทำผิดเพศชาย แสดงว่าเยาวชนเพศหญิง มีความ

รู้สึกและทัศนคติต่อตนเองไปในทางบวก มีความมีคุณค่ามีความสำคัญคิดว่าตนเองมีค่ามากกว่าเยาวชนผู้กระทำผิดเพศชายอาจเนื่องจากเยาวชนเพศหญิงที่เข้ามารับการฝึกและอบรมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี มีความผิดที่มีความรุนแรงน้อยกว่าเยาวชนเพศชายจึงส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองทำให้เยาวชนผู้กระทำผิดเพศหญิงมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเยาวชนผู้กระทำผิดเพศชาย ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของชวาทซ์ (Schwartz. 1987) ที่ได้ศึกษาการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นเชื้อสายยิวจำนวน 255 คน ในประเทศแคนาดา พบว่าเพศชายมีการเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าเพศหญิง และไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ ศศิกานต์ ธนะโสธร (2529 : 49) ศึกษาผลของการมีตำแหน่งเป็นหัวหน้าห้องต่อความรู้สึกการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่า กลุ่มทดลองทั้งเพศชายและเพศหญิงที่ได้รับคัดเลือกและปฏิบัติหน้าที่เป็นหัวหน้าห้องมีคะแนนความรู้สึกการเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอารยา ด่านพานิช (2542) ที่ทำการศึกษเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเองกับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของเยาวชนผู้กระทำผิดชายและหญิงในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง จำนวน 469 คน ผลการวิจัยพบว่าการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนผู้กระทำผิดเพศชายและหญิงไม่มีความแตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับการศึกษาของอนุรักษ์ บัณฑิตยชาติ (2542) ที่ศึกษาความตระหนักในคุณค่าของตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย พบว่านักเรียนชายและหญิงมีความตระหนักในคุณค่าของตนเองไม่แตกต่างกัน

4. เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีการเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ว่าเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันจะมีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน สอดคล้องกับผลการศึกษา ของ สถิต ภัศระ (2535 : 78-79) ได้ศึกษาปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลวัยรุ่น พบว่า บุคคลวัยรุ่นที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน มีความภาคภูมิใจในตนเองไม่แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของรูปนีย์ ตั้งจิตภักดีสกุล (2545) ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองและความรู้สึกสิ้นหวังในเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลางที่พบว่า เด็กและเยาวชนที่มีการศึกษาต่างกันมีคะแนนเฉลี่ยความรู้สึกสิ้นหวังต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ กล่าวคือในเด็กและเยาวชนที่มีการศึกษาดำจะมีความรู้สึกสิ้นหวังสูงกว่าเด็กและเยาวชนที่มีการศึกษาสูงกว่า และความรู้สึกสิ้นหวังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเองทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในกลุ่มเดียวกันคือชั้นประถมศึกษา(N=62)และชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า(N=87)ซึ่งเป็นระดับการศึกษาที่ใกล้เคียงกัน จึงทำให้เยาวชนผู้กระทำผิดที่มีการเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างกัน

5. เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกันมีการเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 3 ที่ว่าเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวแตกต่างกัน มีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกันและไม่สอดคล้องกับการศึกษาของเยาวลักษณ์ มหาสิทธิวัฒน์ (2529) ที่พบว่าสตรีที่มีรายได้น้อยจะมีความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองต่ำ และของระวีพรรณ เลขะวิวัฒน์ (2544) ที่ศึกษาการสนับสนุนทางสังคมและความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองระหว่างคนที่มั่งคั่งทำรายได้สูงกับคนที่มั่งคั่งทำที่มีรายได้ต่ำพบว่ากลุ่มคนที่มั่งคั่งทำรายได้สูงจะมีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสูงกว่าคนที่มั่งคั่งทำที่มีรายได้ต่ำ จากการศึกษาไม่สอดคล้องกับผลการศึกษาดังกล่าวเนื่องจากในการศึกษานี้ก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แบ่งระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวออกเป็น 3 ระดับคือ ขาดแคลน พอใช้ เหลือใช้ แต่ภายหลังการรวบรวมข้อมูล พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว อยู่ในระดับ เหลือใช้มีจำนวนข้อมูลน้อยมาก (N=2) จึงไม่สามารถนำมาวิเคราะห์ได้ ทำให้ระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวมีเพียง 2 ระดับคือ ขาดแคลน พอใช้ ซึ่งระดับฐานะทางเศรษฐกิจ 2 ระดับนี้ไม่ได้ส่งผลต่อความแตกต่างในการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนผู้กระทำความผิดอาจเนื่องจากผู้ที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวอยู่ในระดับพอใช้ คือสามารถใช้จ่ายได้ตามความจำเป็นไม่ได้มีเหลือเก็บซึ่งทำให้ไม่ส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของกลุ่มตัวอย่าง

6. เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีสถานภาพของครอบครัวแตกต่างกันมีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 4 จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า เยาวชนผู้กระทำผิดที่มีบิดามารดาอยู่ด้วยกันและเยาวชนผู้กระทำผิดที่บิดามารดาแยกกันอยู่ / หย่าร้าง มีการเห็นคุณค่าในตนเองมากกว่าเยาวชนผู้กระทำผิดที่บิดาและหรือมารดาเสียชีวิต เนื่องจากเด็กที่ได้รับการสัมผัส ได้รับความรักจากผู้เลี้ยงดูอยู่ในครอบครัวที่อบอุ่นจะมีการรับรู้การเห็นคุณค่าในตนเองของเด็กทำให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ส่วนเด็กที่ไม่ได้รับความรักและความสนใจหรือเด็กที่มาจากครอบครัวที่ไม่อบอุ่นเด็กจะรู้สึกว่าตนเองมีคุณค่าต่ำ สอดคล้องกับการศึกษาของ กิ่งเพชร ธนะชัยวิบูลย์วัฒน์ (2534) ได้ทำการศึกษาอัตมโนทัศน์ของวัยรุ่นเพศชายที่กระทำความผิดกฎหมายในสถานฝึกอบรมของสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก จำนวน 200 คน ผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่นเพศชายที่กระทำความผิดกฎหมายที่บิดามารดาอยู่ร่วมกันมีอัตมโนทัศน์สูงกว่าวัยรุ่นเพศชายที่บิดามารดาไม่ได้อยู่ร่วมกัน วัยรุ่นเพศชายที่กระทำความผิดกฎหมายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน แบบปล่อยปละละเลย และแบบประชาธิปไตย มีอัตมโนทัศน์แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 และสอดคล้องกับ นงลักษณ์ วงศ์ประเสริฐ (2534) ศึกษาเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ของวัยรุ่นปกติกับวัยรุ่นที่ติดยาเสพติดในสถานบำบัดรักษาของกรุงเทพมหานคร โดยใช้แบบวัดเทนเนสซี พบว่าวัยรุ่นปกติมี อัตมโนทัศน์ทั้ง 10 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านศีลธรรมจรรยา ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้าน

สังคม ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง ด้านความเป็นเอกลักษณ์ ด้านความพึงพอใจในตนเอง ด้านพฤติกรรมที่ตนแสดงออก และด้านรวมดีกว่าวัยรุ่นติดยาเสพติด วัยรุ่นที่ติดยาเสพติดหญิงมีอัตมโนทัศน์ดีกว่าวัยรุ่นติดยาเสพติดชาย และวัยรุ่นที่มีอายุมากกว่าจะมีอัตมโนทัศน์ดีกว่าวัยรุ่นที่มีอายุน้อยกว่า

7. เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีบุคลิกภาพแบบ A กับแบบ B มีการเห็นคุณค่าในตนเองไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 5 ที่ว่า เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จ.ชลบุรี ที่มีบุคลิกภาพแบบ A กับแบบ B มีการเห็นคุณค่าในตนเองแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีบุคลิกภาพแบบเอ (N=142) และมีส่วนน้อยที่มีบุคลิกภาพแบบบี (N=27) และจากการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพแบบเอและแบบบีที่ผ่านมาได้ดำเนินการศึกษาในเยาวชนที่มีพฤติกรรมปกติไม่ใช่ในเยาวชนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบน ผลการศึกษาที่ได้จึงไม่สอดคล้องกับการศึกษาของ นิพนธ์ แจ่มเอี่ยม (2519 : 78-80) ศึกษาบุคลิกภาพแสดงตัว ความเชื่อมั่นในตนเองและความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดอุดรธานีพบว่า บุคลิกภาพแสดงตัวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเชื่อมั่นในตนเองและความภาคภูมิใจในตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า เยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีการเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นจึงควรจัดกิจกรรมเพื่อเป็นการรณรงค์และพัฒนาศักยภาพให้เยาวชนผู้กระทำผิดมีความรู้สึกรู้การเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้เยาวชนผู้กระทำผิดมีพฤติกรรมและการแสดงออกในทางที่ถูกต้องเหมาะสมในสังคมและเป็นการลดการกระทำผิดของเยาวชนไทย
2. นำผลการวิจัยครั้งนี้เสนอต่อผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องกับเยาวชนผู้กระทำผิด ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เพื่อนำข้อมูลมาพิจารณาและวางแผนในการพัฒนาเยาวชนให้มีคุณภาพและศักยภาพมากขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเอง ของเด็กที่มีอายุ 7-14 ปี ที่กระทำผิด และต้องเข้ารับการฝึกและอบรมในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
2. ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษาตัวแปรอื่นๆเพิ่มเติม ซึ่งอาจเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองในเด็กและเยาวชนผู้กระทำผิด เช่น สาเหตุของการกระทำผิด และความคาดหวังในอนาคต เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา พงศ์พฤกษ์. (2522). ความสัมพันธ์ระหว่างกันของพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก ความวิตกกังวลและความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.(จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- กิงเพชร ธนะชัยวิบูลย์วัฒน์. (2534). การศึกษาอัตมโนทัศน์ของวัยรุ่นเพศชายที่กระทำผิดในสถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เกียรติวรรณ อมาตยกุล. (2533). สู้ด้วยจิตวิทยา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ภาพพิมพ์.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2536). ประมวลบทความทางวิชาการที่บรรยายในโอกาสต่างๆ ภายในประเทศ พ.ศ. 2511-2526. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- จันทร์ฉาย พิทักษ์ศิริกุล. (2532). ผลของการจัดโปรแกรมการฝึกความกล้าแสดงออกต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- จินดาพร แสงแก้ว. (2541). การเปรียบเทียบผลของการใช้กลุ่มสัมพันธ์กับกลุ่มสัมพันธ์แบบมาราธอนเพื่อพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของเด็กบ้านอุปถัมภ์ มูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชมพูนุท พงษ์ศิริ. (2535). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความวิตกกังวลในการฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยของนักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสภากาชาดไทย. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม.(จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชยาพร ลีประเสริฐ. (2535). ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ฐปณีย์ ตั้งจิตภักดีสกุล. (2545, มกราคม-มิถุนายน). "ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองและความรู้สึกสิ้นหวังในเด็กและเยาวชนที่กระทำผิดในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนกลาง," วารสารจิตวิทยาคลินิก. 33(1) : 43-67.

- ✓ คุชฎ โยเหลา, ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และชัยวัฒน์ วงศ์อาษา. (2540). “ตัวแปรชี้สาเหตุและการติดสารระเหยของเด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานครและจังหวัดยโสธร,” ใน ประมวลบทความงานวิจัย ครั้งที่ 2 (2535-2540). กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤกษศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- นางลักษณ์ วงศ์ประเสริฐ. (2534). การเปรียบเทียบอัตมโนทัศน์ของวัยรุ่นปกติกับวัยรุ่นติดยาเสพติดในสถานบำบัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ✓ นภาพร พุ่มพฤษ. (2529). ผลของกิจกรรมกลุ่มที่มีผลต่อการพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนพระนารายณ์ ลพบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- / นวลละออ สุภาผล. (2527). ทฤษฎีบุคลิกภาพ. กรุงเทพฯ : ภาควิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- นลินี ธรรมอำนวยสุข. (2541). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความเครียดในการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาของนักเรียนกีฬา จังหวัดสุพรรณบุรี สังกัดกรมพลศึกษา จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นาดยา วงศ์หลักภัย. (2532). ผลของกลุ่มจิตสัมพันธ์ที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- / นิพนธ์ แจ้งเอี่ยม. (2519). การศึกษาบุคลิกภาพแสดงตัว ความเชื่อมั่นในตนเอง และความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในกรุงเทพฯ และจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ ค.ม. บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นิราศศิริ โรจนธรรมกุล. (2535). ผลการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มที่มีต่อการเห็นคุณค่าในตนเองของสตรี ในสถานสงเคราะห์หญิงบ้านเกร็ดตระการ. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พจน์ ภูมานะชัย. (2539). คู่มือศึกษากฎหมายเกี่ยวกับคดีเยาวชนและครอบครัวว่าด้วยพรรวาชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชน และครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534. กรุงเทพฯ : รุ่งเรืองสาสน์การพิมพ์.
- พรรณิ ช.เจนจิต. (2528). จิตวิทยาการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์.

พล แสงสว่าง. (2525). การจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนประถมศึกษา. สงขลา:

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

มยุรี สาลีวงศ์. (2535). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์และความภาคภูมิใจในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบ STAD กับกิจกรรมการเรียนรู้ตามคู่มือครูของ สสวท. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การมัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

เมธี วงศ์วีรพันธุ์. (2534). บุคลิกภาพของเยาวชนผู้กระทำผิด. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาคลินิก). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

เยาวลักษณ์ มหาสิทธิวัฒน์. (2534). ความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้การเปลี่ยนแปลงทางกาย จิตสังคม ความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองและพฤติกรรมสุขภาพของผู้สูงอายุในเขตอำเภอเมือง จังหวัดสระบุรี. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (พยาบาลศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.

ระวีพรรณ เลขะวิวัฒน์. (2544). การสนับสนุนทางสังคมและความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้ใหญ่ตอนต้น : การศึกษาเปรียบเทียบระหว่างคนว่างงานและคนมีงานทำปี 2543. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

วิชา มหาคุณ. (2539). การปฏิรูปกระบวนการศาลยุติธรรม เพื่อแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชนที่กระทำผิด. รายงานประจำปีพุทธศักราช 2538. กรุงเทพฯ : ศาลเยาวชนและครอบครัวสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน.

วิไลพรรณ สวัสดิ์พานิชย์. (2536). ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง สัมพันธภาพในคู่สมรสกับพฤติกรรมการเผชิญปัญหาของสตรีที่มีบุตรยาก. วิทยานิพนธ์ พย.ม. (การพยาบาลครอบครัว). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.

วัชร ทรัพย์มี. (2518, มิถุนายน-กรกฎาคม). "การส่งเสริมความสุขในวัยต่างๆ," แนว. 9 :39.

✓ ศติกานต์ ธนะโสธร. (2529). ผลของการมีตำแหน่งเป็นหัวหน้าห้องต่อความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.

✓ ศรีนวล วิวัฒน์คุณูปการ. (2535). โปรแกรมการฝึกพฤติกรรมเหมาะสมในการแสดงออกและความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองสำหรับนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาโรงเรียน). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.

- ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2536). *ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ หมอชาวบ้าน.
- ศิริพร หลิมศิริวงศ์. (2511). *ปัญหาทางครอบครัวที่ทำให้เด็กต้องมาอยู่ในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก*
กลาง. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- สถิต ภัศระ. (2535). *ปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของบุคคลวัยรุ่น*.
ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมพิศ ไชยกิจ. (2536). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยม*
ศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จ.นราธิวาส. ปรินูญานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุรศักดิ์ อัครอารีสุข. (2544). *ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในการปฏิบัติงานและวิธีเผชิญปัญหาใน*
การปฏิบัติงานของข้าราชการครูสายการปฏิบัติการสอน ในโรงเรียนระดับประถมศึกษา
สังกัดกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิทย์ รุ่งวิสัย. (2526). *ปัญหาสังคม*. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ✓สุใจ ดังทรงสวัสดิ์. (2532). *การใช้เพื่อนผู้ให้การช่วยเหลือในกลุ่มเพื่อการเพิ่มความรู้สึกเห็นคุณค่า*
ในตนเองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- เสาวภา วัชรกิตติ. (2521). *สาเหตุของปัญหาเด็กและเยาวชนกระทำความผิดในกรุงเทพมหานคร*.
วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาอุตสาหกรรม). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
เกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- โสภา ชูพิกุลชัย. (2524, มกราคม). "ครอบครัว : ตัวการทำให้วัยรุ่นกระทำความผิด," *วารสารอาชญา*
วิทยาและงานยุติธรรม. 1(1) : 38-44.
- (2529). *ความรู้เบื้องต้นทางจิตวิทยา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : คณะสังคมศาสตร์และ
มนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประเทิน มหาจันทร์. (2521). *การศึกษาเกี่ยวกับการกระทำความผิดกฎหมายของเยาวชน*. ปรินูญานิพนธ์
กศ.ด. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปรารธนา ช้อนแก้ว. (2542). *การพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและ*
คุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดระยอง โดยใช้กิจกรรมการออกกำลังกายเป็นสื่อ.
ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- Crouch, M.A. and Straub, V. (1983, August). "Enhancement of Self-Esteem in Adults," *Family community Health*. 6 (2): 65 –78.
- Friedman, M. and Roseman, R.H. (1977). "The key cause Type A Behavior Pattern," *Stress and Coping*. New York : Columbia University Press.
- Hill, L. and Smith, N. (1990). *Self – Care Nursing : Promotion of Health*. 2nd ed. Norwalk : Appleton & Lange.
- Hurlock, E.B. (1974). *Personality Development*. New York : Mc Graw-Hill. Inc.
- Kendler, H.H. (1968). *Basic Psychology*. 2nd ed. New York : Appleton Century Crofts.
- Kozier, B. Erb, G. (1989). *Concepts and Issues in Nursing Practice*. California : Addison – Wesley Publishing Company.
- Levenberg, Lynda Helen. (1976, May). "Accuracy of Academic Self Assessment and its relation to age, sex achievement, I.Q., and Self-Esteem," *Dissertation Abstracts International*. 36(11) : 7299.
- Lindgen, Henry Clay and Harvey, John H. (1981). *An Introduction to Social Psychology*. 3rd ed. The C.V. Mosby Company.
- ✓ Maslow, A.H. (1970). *Motivation and Personality*. 2nd ed. New York : Harper & Row, Publishers, Inc.
- ✓ McFarland, G.K. and Thomas, M.D. (1991). *Psychiatric Mental Health Nursing Process*. Pennsylvania : J.B. Lippincott Co.
- Meneil, E.B. (1975). *The Psychology of Being Human*. New York : A Department of Harper & Row Publishers, Inc.
- Meisenhender, J.B. (1985, April-May). "Self – esteem : a closer look at clinical Intervention," *International Journal Of Nursing Studies*. 22(2) : 127 – 135.
- Morris, C.R. (1978). *Psychology an Introduction*. New York : Meredith Co.
- Price, A.V. (1982). *Type A Behavior Pattern : A Model for Research and Practice*. New York : Academic Press.
- ✓ Rice, Philip F. (1996). *The Adolescent Development, Realationship, and Culture*. Publishers, Inc.
- ✓ Rosenberg, M. (1965). *Society and the Adolescent Self-Image*. New Jersey : Princeton University Press.

Schneider, A.A. (1960). *A Personality Development and Adjustment in adolescence.*

Milwaukee : Bruce Publishing Co.

Tatt, L.B. (1985, October). "Self – esteem in later life : a nursing perspective," *Advance in Nursing Science.* 8 (3) : 77–84.

Taylor, M.C. (1982). "The need for Self – Esteem," *Human Needs and Nursing Process.* p. 117-153. Edited by Yura, H. & Wales, M.B. : Appleton Century – Crofts.

ภาคผนวก

หนังสือขออนุมัติเก็บข้อมูล

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๕ กรกฎาคม 2546

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวพจนารถ สารพัด นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาพัฒนาการ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบการเห็นคุณค่าในตนเองของเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่มีบุคลิกภาพแตกต่างกัน” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์วัฒนา ศรีสัตย์วาจา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้เยาวชนผู้กระทำผิดชายและหญิง อายุระหว่าง 14 – 18 ปี ซึ่งกระทำผิดและถูกจับส่งมายังสถานฝึกและอบรม ของสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดชลบุรี ตอบแบบสอบถามระดับความภาคภูมิใจในตนเองมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ในระหว่างเดือนกรกฎาคม 2546

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวพจนารถ สารพัด ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์นภาพร หะวานนท์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-7118345 มือถือ 01-3087831

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

แบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนตัว เป็นแบบสอบถามที่ถามเกี่ยวกับ เพศ ระดับการศึกษา

ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว สถานภาพของครอบครัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของท่าน เมื่อท่านอ่านข้อความแล้ว

โปรดทำเครื่องหมาย ☒ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

ข้อมูลส่วนตัว

1. เพศ

- ☐ 1) ชาย
☐ 2) หญิง

2. ระดับการศึกษา

- ☐ 1) ไม่ได้เรียน
☐ 2) ชั้นประถมศึกษา
☐ 3) ชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า
☐ 4) ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

3. ฐานะเศรษฐกิจของครอบครัว

- ☐ 1) ขาดแคลน
☐ 2) พอใช้
☐ 3) เหลือใช้

4. สถานภาพของครอบครัว

- ☐ 1) บิดามารดาอยู่ด้วยกัน
☐ 2) บิดามารดาแยกกันอยู่ / หย่าร้าง
☐ 3) บิดาและหรือมารดาเสียชีวิต

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการเห็นคุณค่าในตนเอง

คำชี้แจง ข้อความในแบบสอบถามส่วนนี้ ต้องการทราบความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองของท่าน โดยให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงไปในช่องที่ท่านพิจารณาเห็นว่าตรงกับความรู้สึกของท่านมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริงมาก	จริงครึ่งหนึ่ง	จริงน้อย	ไม่จริงเลย
1	ข้าพเจ้ามักยอมแพ้อะไรง่ายๆ					
2	ข้าพเจ้ารู้สึกประสบความสำเร็จอยู่เสมอเป็นนิจ					
3	ข้าพเจ้ามีความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย					
4	ข้าพเจ้าคิดว่าตนเองเป็นผู้มีความสามารถที่จะเป็นผู้นำผู้อื่น					
5	เพื่อนๆ ไว้วางใจในความสามารถของข้าพเจ้า					
6	ข้าพเจ้าพอใจในความสำเร็จในเรื่องต่างๆ ที่ได้ใช้ความอดทน					
7	ข้าพเจ้าพอใจในความสามารถของตนเอง					
8	ข้าพเจ้าสามารถแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่างๆ ได้ดี					
9	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าตนเองไม่มีอะไรดีเลย					
10	ข้าพเจ้าไม่เคยยอมแพ้อะไรง่ายๆ					
11	ข้าพเจ้าทำเรื่องต่างๆ ได้ดีที่สุดในท่าทีที่จะทำได้					
12	นับว่าโชคดีมากที่ได้เกิดเป็นข้าพเจ้า					
13	ข้าพเจ้ารู้สึกเบื่อหน่ายตนเอง					
14	ข้าพเจ้าขาดความเชื่อมั่นในตนเอง					
15	ถ้าเลือกเกิดได้ข้าพเจ้าจะไม่เลือกเกิดเป็นตัวข้าพเจ้า					
16	เมื่อประสบปัญหาต่างๆ ข้าพเจ้ามีจิตใจมั่นคง					
17	ข้าพเจ้าไม่กล้าแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ ต่อหน้าคนอื่น					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริงมาก	จริงครึ่ง หนึ่ง	จริง น้อย	ไม่จริง เลย
18	ข้าพเจ้ามีกรำเรง แจ่มใสกับทุกๆคน					
19	ข้าพเจ้ารู้สึกหนักใจเมื่อต้องแสดงออกต่อหน้าผู้คน มากๆ					
20	ข้าพเจ้ามักวิตกกังวลกับการกระทำของตนเองบ่อยๆ					
21	ข้าพเจ้าคิดว่าตนเองไม่มีค่าเลย					
22	ข้าพเจ้ารู้สึกเป็นคนต่ำต้อย					
23	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคนส่วนมากรักข้าพเจ้า					
24	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าไม่มีใครให้ความสนใจข้าพเจ้าเลย					
25	เพื่อนๆมักทำตามความคิดเห็นของข้าพเจ้า					
26	ข้าพเจ้าได้รับคำชมเชยจากครูอยู่เสมอ					
27	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าไม่มีใครให้ความสนใจข้าพเจ้าเลย					
28	เป็นการยากสำหรับข้าพเจ้าในการผูกมิตรกับผู้อื่น					
29	ข้าพเจ้าเป็นขวัญใจในหมู่เพื่อนๆ วยเดียวกัน					
30	ข้าพเจ้าเป็นที่รักของผู้อื่นได้ง่าย					
31	ข้าพเจ้าไม่เอาเปรียบผู้อื่น					
32	ข้าพเจ้าชอบช่วยเหลือผู้อื่น					
33	ข้าพเจ้าชอบกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อความที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมในชีวิตประจำวันของท่าน ขอให้ท่านอ่านข้อความแล้วพิจารณาว่าข้อความนั้นเป็นความจริงตรงกับ
การกระทำที่ท่านปฏิบัติอยู่เป็นประจำ แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงไปในช่องที่ท่าน
พิจารณาเห็นว่าตรงกับความรู้สึกของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	จริงมากที่สุด	จริงมาก	จริงปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด	ไม่จริงเลย
1	เมื่อท่านมีนัดท่านมักไปถึงที่นัดหมายก่อนเวลา						
2	ท่านรู้สึกโมโห ถ้ามีคนมาขัดจังหวะเวลาที่ท่านกำลังทำงาน						
3	ท่านคิดว่า เวลาผ่านไปอย่างรวดเร็ว จนท่านไม่สามารถทำสิ่งที่ท่านตั้งใจได้						
4	ท่านรู้สึกว่าเป็นการเสียเวลามากถ้าต้องไปรอซื้อของในร้านที่มีลูกค้าแน่น						
5	ท่านจะรู้สึกไม่สบายใจถ้างานของท่านดำเนินไปอย่างล่าช้า						
6	ท่านเป็นคน que เริ่มต้นทำสิ่งใดแล้วต้องทำให้สำเร็จ						
7	ท่านรู้สึกว่าท่านต้องทำงานอย่างรวดเร็วเพื่อแข่งกับเวลา						
8	ท่านคิดว่าคนรอบข้างทำงานไม่ถูกใจท่าน						
9	ท่านรู้สึกว่าท่านอยากทำงานให้เสร็จโดยเร็วที่สุด						
10	ท่านรู้สึกหงุดหงิดที่ต้องเข้าคิวรอเพื่อรับบริการ เช่นที่ธนาคาร						

ข้อที่	ข้อความ	จริงมาก ที่สุด	จริงมาก	จริง ปานกลาง	จริงน้อย	จริงน้อยที่ สุด	ไม่จริง เลย
11	ท่านไม่ชอบให้มีใครหรืออะไรมาขัด จังหวะการทำงานของท่าน						
12	ท่านรู้สึกทนไม่ได้ ถ้าจะต้องทำงาน ร่วมกับเพื่อนที่ไม่มีความรับผิดชอบ						
13	เพื่อน ๆ ส่วนใหญ่เห็นว่าข้าพเจ้าเป็น คนจริงจังกับการทำงาน						
14	ท่านเป็นคนที่ไม่ยอมเสียเวลาเพื่อฟัง คนอื่นพูดพร่ำเพรื่อ						
15	ถ้าท่านกำลังฟังคนที่ไม่รู้จักจบ ท่าน จะรู้สึกทนไม่ได้						
16	ท่านเป็นคนที่ต้องทำงานที่อยู่ใน ความรับผิดชอบของท่านให้เสร็จ ก่อนกำหนดเวลาเสมอ						
17	เมื่อท่านกำลังฟังคนพูดไร้สาระ ท่าน รู้สึกเบื่อและหาทางเลี้ยวออกมาทันที						
18	ท่านเป็นคนที่ทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความ รวดเร็วว่องไว						
19	เมื่อท่านต้องฟังคนที่พูดจาซ้ำซาก ท่านจะรู้สึกหงุดหงิด						
20	ท่านไม่เห็นความจำเป็นที่จะต้อง กระตือรือร้นในการทำงาน						

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ	นางสาวพจนารถ สารพัด
วัน เดือน ปีเกิด	8 กรกฎาคม 2518
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	125/137 หมู่1 ต.สีกัน อ.ดอนเมือง จ.กรุงเทพฯ 10210
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	พยาบาลวิชาชีพ
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	แผนกทารกแรกเกิดและNICU โรงพยาบาลสมิติเวช สุขุมวิท
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2536	มัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนดอนเมืองจาตุรจินดา
พ.ศ. 2540	พยาบาลศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยบูรพา
พ.ศ. 2546	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาพัฒนาการ) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ